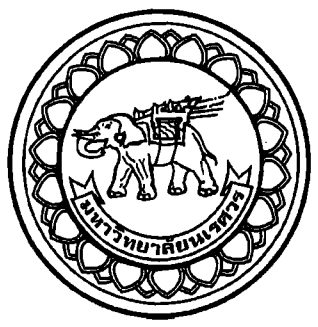

อภินันทนาการ

ความทรงจำจากธรรมชาติ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร
วันลงทะเบียน..... 25 ต.ค. 2555
เลขทะเบียน..... 16425264
เลขเรียกหนังสือ..... II NE

โดย

นางสาวณัฐธิดา ดีอุดม

1336
063296
2555

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

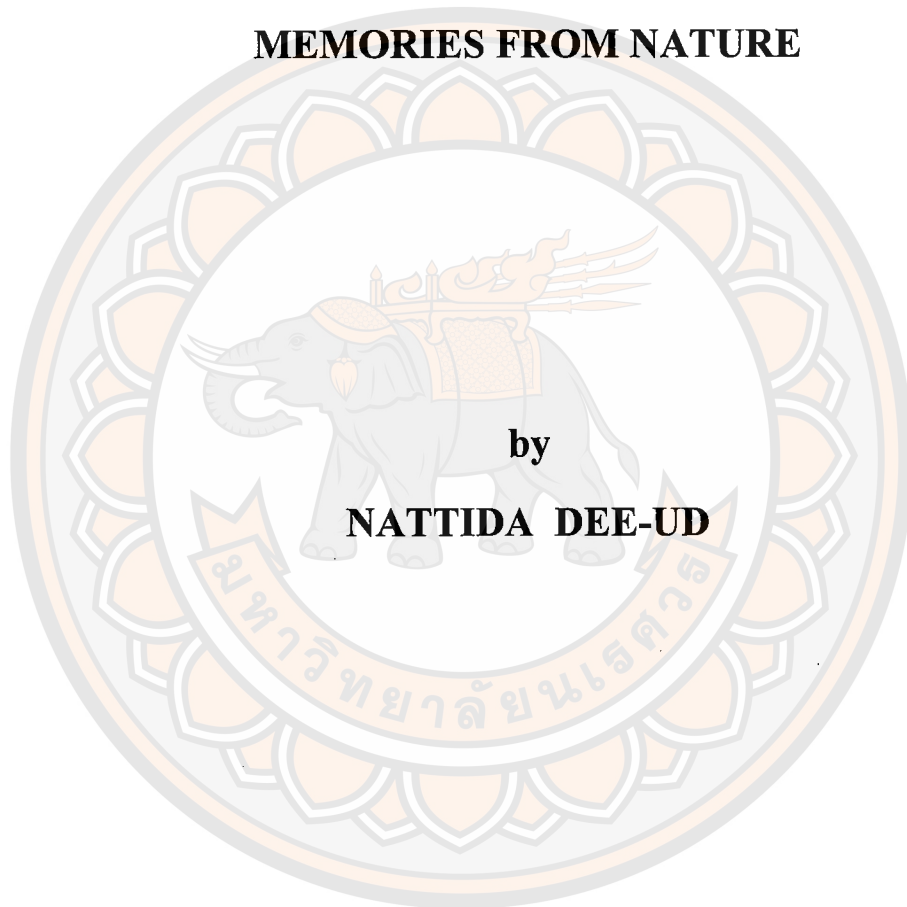
สาขาออกแบบทัศนศิลป์ ภาควิชาศิลปะและการออกแบบ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปีการศึกษา 2555

MEMORIES FROM NATURE

by

NATTIDA DEE-UD

An Art Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Bachelor of Fine and Applied Arts

Program in Visual Art Design

Department of Art and Design

Faculty of Architecture Naresuan University

Academic Year 2012

คณะกรรมการสอบศิลปนิพนธ์ได้พิจารณาศิลปนิพนธ์เรื่อง “ความทรงจำจากธรรมชาติ” ของ นางสาว
ณัฐธิดา ดีอุต เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
ออกแบบทัศนศิลป์ของมหาวิทยาลัยรัตนนคร

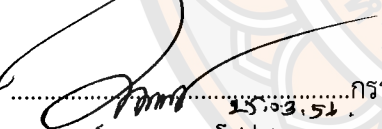

.....ประธาน
(อาจารย์ธีรวิทย์ บุญศักดิ์เสรี)

.....กรรมการ
(อาจารย์ทวีศักดิ์ พรหมรัตน์)

.....กรรมการ
(อาจารย์รัฐติ สมบูรณ์เอนก)

.....กรรมการ
(อาจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์สมหมาย มาอ่อน)

.....กรรมการ
(อาจารย์ออคม ทองโปร่ง)

อนุมัติ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย เจริญชัย)
คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มีนาคม 2556

ชื่อเรื่อง	ความทรงจำจากธรรมชาติ
ผู้วิจัย	นางสาว ณัฐธิดา ดีอุดม
ประธานที่ปรึกษา	อาจารย์อาคม ทองโปร่ง
กรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ธีรวุฒิ บุญยศักดิ์เสรี
ประเภทสารนิพนธ์	ศิลปนิพนธ์ ศป.บ. สาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2555
คำสำคัญ	ความทรงจำ การเปลี่ยนแปลง ธรรมชาติ

บทคัดย่อ

การสร้างสรรคผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ เพื่อบอกเล่าเนื้อหา เรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ กับ ธรรมชาติ เนื่องจากมนุษย์ดำรงอยู่กับธรรมชาติโดยพึ่งพาอาศัยกัน แต่ในปัจจุบันโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่พัฒนา เกิดสิ่งที่ทำลายสภาพแวดล้อม ที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ตอบสนองความต้องการของตนเองด้วยการรุกร้า และทำลายป่า ภูเขา แม่น้ำ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อธรรมชาติ อันเป็นสาเหตุที่ทำให้สัตว์ป่าไร้ที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลง มีผลทำให้ธรรมชาติซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่มาก่อนมนุษย์ และเป็นแหล่งพึ่งพิงให้กับมนุษย์เสื่อมมา กลับถูกทำลายลง เพราะมนุษย์อยู่ห่างจากธรรมชาติมากขึ้น ความเข้าใจในธรรมชาติก็ลดน้อยลง ความรู้สึกหวงแหนหายไป

Title	Memories of nature
Author	Nattida Dee-ud
Advisor	Mr. Arkom Thongprong
Co - Advisor	Mr. Teerawut Bunyasaksaree
Academic Paper	Thesis B.F.A. in Visual Art Design, Naresuan University, 2012
Keywords	Memory, transition, natural

ABSTRACT

Art thesis under the title of “Memories from nature” has been producing with printmaking techniques to tell a story about the destruction of nature, the relationship between human being and nature is a dependence on each other. However, in the current global changes of the surrounding environment and people, in satisfying to their selfishness and personal profit. They abused and ruined the nature, forest, mountain and river etc. with regardless of the effects causing the devoid of wildlife. Environmental changes, nature is actually being on earth before human race and always being the means of human livelihood, just like mother and child. But nowadays, she is damaged by the hands of her son. In modern day, people spend their life farther away from nature that causes the decreasing of understanding in nature, losing their feeling of possessive for nature.

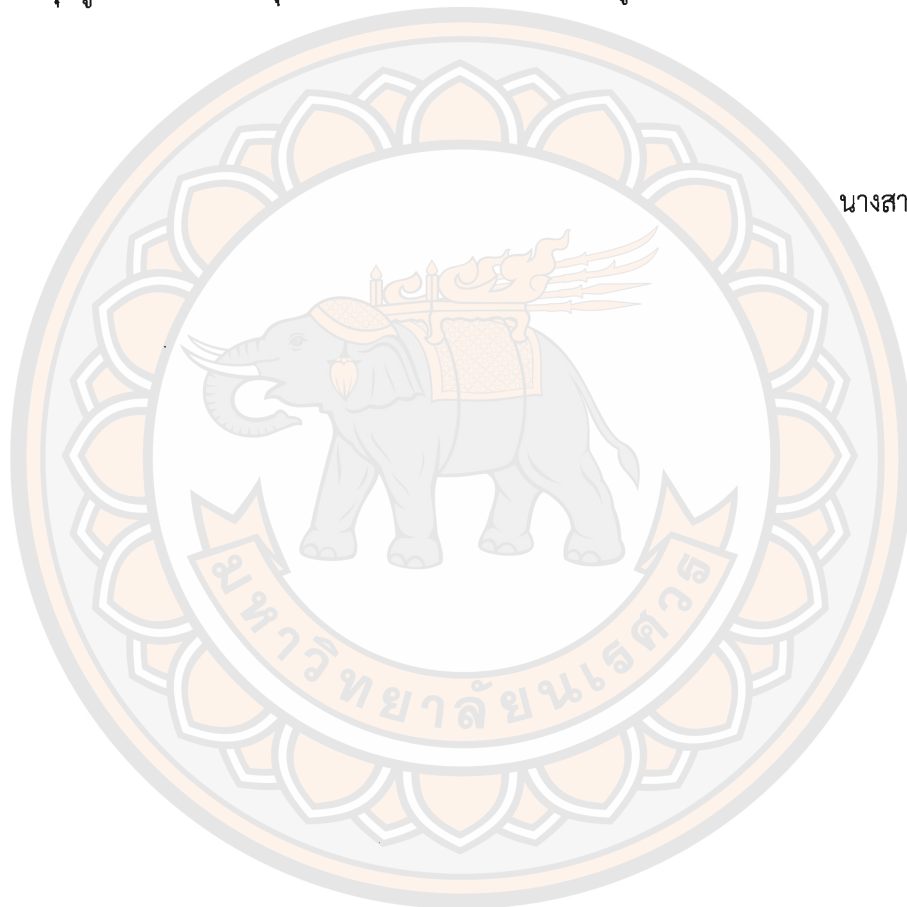
According to my intensive study of printmaking art, I am using the printmaking techniques in producing my art thesis, mainly in the form of a woodcut and silk-screen prints to represent the image of nature that has been destroying, decreasing and dispelling every day. For the viewers to realizing in their conscious the important of nature that should be giving a very good care of for our living, life and human race in future.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดามารดาผู้ให้กำเนิดผู้เสียสละแรงกายแรงใจในการเลี้ยงดู ข้าพเจ้าจนเติบโตใหญ่ สอนให้เรียนรู้และให้การสนับสนุนการศึกษาตลอดมา และขอขอบคุณพี่ชายผู้ช่วยเหลือทุกปัญหา รวมทั้งเพื่อนและน้องที่คอยช่วยเหลือให้ศิลปนิพนธ์นี้ผ่านไปได้ด้วยดี

ในการทำศิลปนิพนธ์นี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์ ทุกท่านที่ให้ความรู้ความช่วยเหลือตลอดจนเป็นกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และช่วย ควบคุมดูแลให้ศิลปนิพนธ์ชุดนี้ไปในทิศทางที่ชัดเจนและสมบูรณ์

นางสาวณัฐธิดา ตีอุต

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อ(ภาษาไทย)	I
บทคัดย่อ(ภาษาอังกฤษ)	II
กิตติกรรมประกาศ	III
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของการสร้างสรรค์	1
ความสำคัญของการศึกษา	3
วัตถุประสงค์	3
ขอบเขตการสร้างสรรค์	4
กระบวนการสร้างสรรค์	4
2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานสร้างสรรค์	6
ข้อมูลทางด้านเนื้อหา	6
ธรรมชาติ	6
ผลกระทบจากการกระทำของมนุษย์	6
ปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อม	7
ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ	7
ปัญหาทรัพยากรป่าไม้	7
ความหมายของสัตว์ป่าและการจัดการ	8
ปัญหาทรัพยากรสัตว์ป่า	8
การคัดเลือกตามธรรมชาติ(Natural Selection)	10
รูปแบบความคิดของเต๋าในการแสดงออกทางจิตรกรรม	11
เต๋ากับชีวิต	11
ธรรมกับธรรมชาติ	12
บัญญัติ 6 ประการแห่งศิลปะพู่กันจีน(Six Canons of Chinese Brush Painting)	12
วิวัฒนาการด้านการพิมพ์	15

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาพพิมพ์ประเทศจีน	15
ภาพพิมพ์ประเทศญี่ปุ่น	18
ข้อมูลสนับสนุนด้านรูปแบบของผลงาน	20
Salvador Dali	20
Naoko Ito	21
Jelena Sredanovi	22
ข้อมูลสนับสนุนด้านเทคนิคของผลงาน	23
กรรมวิธีพิมพ์จากส่วนช่องฉลุของแม่พิมพ์.	24
3 กระบวนการสร้างสรรค์	25
แรงบันดาลใจ (Inspiration)	26
แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน (Concept of Work)	26
การพัฒนาแรงบันดาลใจและแนวคิดสู่รูปแบบการแสดงออกในการสร้างสรรค์ (Development of Inspiration and Concept of Work).	26
ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติ	27
สร้างภาพร่าง	33
ปฏิบัติงานผลงานทดลองและพัฒนาการในการสร้างสรรค์	35
ผลงานชุดที่ 1	35
ผลงานชุดที่2	38
ผลงานชุดที่3	39
ผลงานทดลองและพัฒนาการในการสร้างสรรค์	41
บทสรุป	46
ภาคผนวก	48
บรรณานุกรม	51
ประวัติผู้วิจัย	52

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพเขียนฟุ่กันจีน	1
ภาพที่ 2 ภาพเขียนฟุ่กันจีน	1
ภาพที่ 3 ภาพที่3 สัตว์ป่าสงวน	9
ภาพที่ 4 ภาพเขียนฟุ่กันจีน	11
ภาพที่ 5 การแกะพิมพ์ลงบนหิน	15
ภาพที่ 6 ภาพพิมพ์จีน	17
ภาพที่ 7 คลื่นใหญ่่นอกคณนงระวะ	19
ภาพที่ 8 Branching Out: Tree	21
ภาพที่ 9 การสกรีนสีเทคนิก silk-screen	24

บทที่ 1

ความเป็นมาของการสร้างสรรค์

(Source of Creation)

มนุษย์เรานับตั้งแต่เกิดจนตายย่อมมีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ อาจจะเริ่มจากการค้นหาคำตอบที่ว่า มนุษย์ก่อกำเนิดและเริ่มต้นมาจากที่ไหนหรือสิ่งใด หลายคนก็กล่าวว่า มันเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติสร้างมนุษย์ขึ้นมา หรือจากนักคิดและทฤษฎีต่างๆก็ย่อมมีธรรมชาติมาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ คำว่าธรรมชาติในความหมายนี้หมายถึงสิ่งที่เกิดมีและขึ้นอยู่กับตามธรรมชาติของสิ่งนั้นๆเมื่อเราลองหลับตา แล้วนึกจินตนาการถึงธรรมชาติ เราอาจนึกถึงต้นไม้ใบหญ้าสีเขียวๆ ภูเขา ป่าไม้ ลำธาร ธรรมชาติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งใหญ่มาก ให้ประโยชน์มากมายแก่มวลมนุษยชาติและสิ่งมีชีวิตทั้งหลายก็ย่อมที่จะต้องพึ่งพาธรรมชาติในการดำรงชีวิต สัตว์น้อยสัตว์ใหญ่ ก็มีอาจดำรงชีวิตอยู่ได้หากไร้ซึ่งธรรมชาติ ในอดีตมนุษย์มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติมาก ทั้งสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยธรรมชาติ วิถีชีวิตที่เรียบง่ายแบบพึ่งพาธรรมชาติ ตลอดจนทุกสรรพสิ่งในการดำรงชีวิต ล้วนแล้วมีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยสี่ สิ่งสำคัญพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย หรือการดำรงชีวิตบนความต้องการอันซับซ้อน ก็ย่อมมีธรรมชาติมาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ

ภาพที่ 1 ภาพเขียนพู่กันจีน

ภาพที่ 2 ภาพเขียนพู่กันจีน

ศิลปกรรมที่เกิดขึ้นในอดีตที่เป็นการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติ เช่น ศิลปะลัทธิเต๋า มีกำเนิดในประเทศจีน ต้นกำเนิดเดิมของลัทธิเต๋าไม่ใช่ศาสนา แต่เป็นปรัชญาธรรม มี

แนวคิดหลักให้มนุษย์อยู่ร่วมกับธรรมชาติและศึกษาสังเกตธรรมชาติ เพราะมนุษย์มีขนาดเพียงเม็ดทราย เมื่อเทียบกับธรรมชาติ ด้วยความที่มีวัตรปฏิบัติใกล้ชิดกับธรรมชาติ หากแต่มีปรัชญาที่ลึกซึ้งยากแก่ผู้ที่ขาดความละเอียดอ่อนทางความรู้สึกและสติปัญญาจะเข้าถึงได้ เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า โดยอยู่อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ตัดสิ่งที่ไม่เป็นความจำเป็นของชีวิต มีชีวิตแบบเรียบง่ายท่ามกลางความสงบของป่าเขาลำเนาไพร

ข้าพเจ้าเกิดความสนใจและประทับใจในป่าไม้ ภูเขา ในธรรมชาติ ตั้งแต่วัยเด็กข้าพเจ้าได้ใช้ชีวิตและเติบโตมากับธรรมชาติ จึงได้สังเกตเห็นถึงความเปลี่ยนแปลง และเห็นถึงความงดงามของธรรมชาติในแต่ละฤดูกาล รวมทั้งข้าพเจ้ายังเห็นการเจริญเติบโต แตกกิ่งก้านใบของต้นไม้ ดอกไม้ ซึ่งให้ความรู้สึกมีชีวิตชีวา มีความอุดมสมบูรณ์ และความพอดี ธรรมชาติมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสัตว์ต่างๆ รวมถึงยังเป็นที่พักทางจิตใจและทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการดำรงอยู่ในอดีตมนุษย์สามารถดำรงอยู่กับธรรมชาติโดยพึ่งพาอาศัยกัน แต่ในปัจจุบันโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่พัฒนา เกิดสิ่งที่ทำลายสภาพแวดล้อม เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ตอบสนองความต้องการของตนเองด้วยการรุกราน และทำลายป่า ภูเขา แม่น้ำ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อธรรมชาติ อันเป็นสาเหตุที่ทำให้สัตว์ป่าไร้ที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลง เมื่อธรรมชาติมีความแปรปรวน เกิดความเสื่อมโทรม ทำให้เกิดภัยพิบัติธรรมชาติที่ทวีความร้ายแรง ซึ่งภัยพิบัติเหล่านี้ก็เกิดจากมือของมนุษย์ที่ทำลายธรรมชาติ สุดท้ายสิ่งเหล่านั้น ก็จะย้อนมาทำลายมนุษย์เอง ในปัจจุบันนี้พื้นที่ที่เป็นแหล่งธรรมชาติถูกจำกัดขอบเขตจนเหลือน้อยลงเต็มที จึงมีผลทำให้ธรรมชาติซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่มาก่อนมนุษย์ และเป็นแหล่งพึ่งพิงให้กับมนุษย์เสื่อมมา กลับถูกทำลายลง เพราะมนุษย์อยู่ห่างจากธรรมชาติมากขึ้น ความเข้าใจในธรรมชาติก็ลดน้อยลง ความรู้สึกหวงแหนหายไป สนใจแต่เรื่องผลประโยชน์เพื่อตนเอง ความสะอาด ความสุขสบาย แสวงหาเงินทอง จากสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ข้าพเจ้าได้นำความคิดนั้นมานำเสนอโดยผ่านการสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะด้วยวิธีการทางรูปแบบของงานภาพพิมพ์ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาได้มีการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมล้วนแต่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ แต่ในปัจจุบันธรรมชาติที่สวยงามเหล่านั้นได้ถูกริบจากเทคโนโลยีและการพัฒนา สิ่งที่เป็นแรงบันดาลใจก็มีมากขึ้นทำให้ศิลปกรรมที่ได้แรงบันดาลใจจากธรรมชาติลดน้อยลง

ผลงานของข้าพเจ้าชุดนี้ได้รับความสะท้อนใจถึงการถูกทำลายของป่าไม้ที่ใกล้จะหมดไป ผลกระทบที่ร้ายแรงจากภัยธรรมชาติที่ย้อนกลับมาตอบโต้กับมนุษย์ ข้าพเจ้าจึงหาทางแก้ไขปัญหานี้ผ่านโครงการศิลปนิพนธ์เรื่องความทรงจำจากธรรมชาติ โดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ เพื่อสะท้อนให้เห็นและปลุกจิตสำนึกมนุษย์ให้ใส่ใจและรักษาเยียวยาธรรมชาติมากขึ้นและใช้ชีวิตให้สัมพันธ์กับธรรมชาติ เช่นเมื่อในอดีต

ความสำคัญของการศึกษา (Important of Study)

การสร้างสรรค์โครงการศิลปะนิพนธ์ เป็นการศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ที่แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติที่เสื่อมลง สะท้อนให้มนุษย์เห็นถึงความสำคัญของธรรมชาติ จากการศึกษาผลงานศิลปะด้านภาพพิมพ์ ข้าพเจ้าเลือก การใช้เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบของภาพพิมพ์เทคนิค เทคนิค woodcut เทคนิค silk-screen และ เทคนิค paper block เป็นรูปแบบงานศิลปะที่ถ่ายทอดผลงานโดย การใช้เทคนิคและ ขบวนการสร้างสรรค์งานด้วยแม่พิมพ์ ซึ่งใช้กลวิธีและรูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน ในรูปแบบกึ่งเหมือนจริง(semi abstract)

แรงบันดาลใจเบื้องต้น (Fundamental Inspiration) วัตถุประสงค์ (Objective)

ธรรมชาติถูกทำลายจากการเห็นแก่ตัวของมนุษย์ที่สร้างสิ่งต่างๆเพื่อตอบสนองความต้องการของตัวเอง แต่อีกมุมหนึ่งธรรมชาติที่มีมาอยู่ก่อนนั้นถูกทำลายและก่อให้เกิดเสียหายให้กับธรรมชาติอย่างมากมายมหาศาล เต็มไปด้วยสิ่งก่อสร้างและมลพิษ นอกจากจะทำลายธรรมชาติให้เกิดความเสียหายแล้วนั้น ยังจำกัดพื้นที่ของธรรมชาติให้ลดน้อยลง ทั้งที่ความจริงแล้วธรรมชาติมีเป็นสิ่งที่อยู่ก่อนและให้คุณประโยชน์มากมายต่อมนุษย์ และมนุษย์ควรจะดำรงอยู่กับธรรมชาติอย่างกลมกลืน ปราบปรามการรบกวนเหล่านี้ ทำให้ข้าพเจ้าตระหนักเห็นถึงคุณค่าของธรรมชาติ ที่ควรรักษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้ชีวิตของมนุษย์ในภายภาคหน้า

วัตถุประสงค์ (Objective)

- 1. เพื่อให้งานศิลปะกรรมแสดงออกถึงคุณค่าของป่าไม้ ภูเขาในธรรมชาติ แหล่งพึ่งพาในการใช้ชีวิตของมนุษย์
- 2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาความคิด จินตนาการและความรู้สึกต่อกระบวนการสร้างสรรค์
- 3. เพื่อค้นคว้า ทดลอง รูปแบบการสร้างเป็นผลงาน ที่เป็นสื่อทางด้านความคิดและจินตนาการ แล้วถ่ายทอด ให้ผู้ชมงานศิลปะ ได้ตระหนักรับรู้ถึงแนวคิด ตอบสนองเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติที่ถูกทำลาย

ขอบเขตการสร้างสรรค์ (Scope of work and creation)

- 1.ขอบเขตทางด้านรูปแบบ
- สร้างสรรค์ผลงานประเภทภาพพิมพ์ เทคนิค woodcut , silk-screen และ paper block จำนวน 3 ชุด และผลงานทั้งหมดจะสามารถติดตั้งได้ตามพื้นที่ทั้งในรูปแบบของการติดตั้งบนผนัง รูปแบบจัดเรียงกับพื้นหรือจะนำไปแขวนให้ลอยอยู่กลางห้องในระดับสายตาผู้รับชมได้

2.ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

นำเสนอแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของการทำลายธรรมชาติ ก่อให้เกิดปัญหาการลดน้อยลงของป่าไม้และสัตว์ป่า สะท้อนให้เห็นถึงการสูญเสียและกำลังจะหมดไป

กระบวนการสร้างสรรค์ (Process of Creation)

1.ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติที่ถูกทำลาย

2.เครื่องมือ

เทคนิค silk-screen

-กระดาษ	-บล็อกสกรีน
-ยางปาด	-รางปาดกาวอัด
-กาวอัด	-น้ำยาไวแสง
-สีสำหรับ silk-screenสีน้ำ(สีจม)	-ผงคลอรีน
-ทินเนอร์	-ฟองน้ำ

เทคนิค woodcut

-กระดาษไม้	-เครื่องมือแกะ woodcut
-สีพิมพ์ woodcut	-ลูกกลิ้ง
-เกียง	-น้ำมันสน

เทคนิค paper block

-กระดาษ	-สีภาพพิมพ์
-เกียง	-ลูกกลิ้ง

เทคนิค Collograph

-เศษใบไม้	-กระดาษ
-กาว	-สีพลาสติกสีขาว
-แล็คเกอร์	-สีภาพพิมพ์

3. ขั้นตอนและกระบวนการ

3.1 กำหนดเรื่องที่ต้องการจะทำผลงานสร้างสรรค์รวบรวมความคิดจินตนาการแบบร่างจนเกิดความลงตัว

3.2 กำหนดเทคนิคกระบวนการทางภาพพิมพ์ ที่ตอบรับกับรูปแบบของชิ้นงาน

3.3 จากนั้นมาดูองค์ประกอบของงานและทำการแก้ไขจนเกิดความลงตัวก่อนลงมือปฏิบัติชิ้นงานจริง

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานสร้างสรรค์ (Informative Data and Creation)

ผลงานของข้าพเจ้าชุดนี้นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับ ธรรมชาติที่ถูกครอบงำโดยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม ต้นเหตุของการทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดสภาวะโลกร้อน และภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงขึ้น จึงอยากสะท้อนให้ทุกคนช่วยกันรักษา เยียวยา ธรรมชาติให้อยู่คู่กับมนุษย์ต่อไปในอนาคต เป็นผลงานประเภทภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (silk-screen) รูปแบบกึ่งนามธรรม(semi- abstract) เป็นการวาดภาพที่ใช้การตัดทอนหรือเพิ่มเติมจากสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติให้ เกิดรูปแบบ รูปร่าง รูปทรง เกิดงานทางศิลปะ ตามแนวทางของข้าพเจ้า ที่จะถ่ายทอดจินตนาการลงบนชิ้นงาน โดยภาพพิมพ์นี้มีการติดตั้งผลงานในรูปแบบสื่อผสม ข้อมูลสนับสนุนผลงานของข้าพเจ้าอาจแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

2.1 ข้อมูลสนับสนุนทางด้านเนื้อหาของผลงาน ธรรมชาติ

ธรรมชาติในที่นี้หมายถึง ธรรมชาติที่มีคุณค่าทางวิชาการ และสุนทรียภาพที่เกี่ยวข้องเป็น สัมพันธภาพที่สำคัญทางธรณีวิทยาและภูมิศาสตร์ อันเป็นเอกลักษณ์หรือสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ การจัดกลุ่มธรรมชาติสามารถจัดตามลักษณะและคุณสมบัติอย่างกว้างๆ ได้เป็น 2 ประเภท ธรรมชาติที่มีการเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงและฟื้นฟูคืนสู่สภาพเดิมได้โดยระบบของตัวเอง เช่น ป่าไม้ พืชพันธุ์ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ และอุทยานต่างๆ ธรรมชาติที่ไม่สามารถเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง หรือฟื้นฟู คืนสู่สภาพเดิมได้เมื่อถูกทำลายก็จะหมดสภาพไป เช่น ภูเขา ถ้ำ น้ำตก เกาะ แก่ง หาดทราย หาดหิน ทะเลสาบ หนอง บึง และแหล่งที่มีซากดึกดำบรรพ์ เป็นต้น ในปัจจุบันมีการทำลายสภาพธรรมชาติทั้งสองประเภทเป็นอันมาก

ผลกระทบจากการกระทำของมนุษย์

ในปัจจุบันมนุษย์ทำลายสิ่งแวดล้อม แต่สิ่งที่มีมักจะลึมนึกถึงคือ เมื่อสภาพแวดล้อมเดิมถูกเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมใหม่จะเกิดแทนที่ แหล่งที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตต่างๆก็เปลี่ยนไปด้วยสภาพของ แหล่งที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก เช่น มีการตัดไม้ทำลายป่า เมื่อป่าถูก ทำลายกลุ่มสิ่งมีชีวิตในบริเวณนั้นก็เปลี่ยนไปด้วย สัตว์ พืช บางชนิดที่มีอยู่เดิมนั้นจะหายไป

ปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยเป็นประเทศที่เพิ่งจะมีการอุตสาหกรรมไม่นานนัก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอุตสาหกรรมอื่นๆ รัฐบาลและประชาชนน่าจะได้เห็นตัวอย่างของข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในประเทศอื่น และเตรียมป้องกันมิให้เกิดมลพิษขึ้นได้ในประเทศไทย ปริมาณสารมลพิษจากการอุตสาหกรรมในประเทศไทยนับว่ายังน้อย พอที่จะสลายตัวไปได้เองในธรรมชาติ แต่ก็ควรที่จะป้องกันก่อนที่มลพิษแพร่หลายขึ้น ผลกระทบอันเนื่องมาจากการกระทำของมนุษย์ในการเปลี่ยนแปลงสภาพแหล่งที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตอื่นๆ และการกระทำที่ก่อให้เกิดมลพิษขึ้นในสิ่งแวดล้อม

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึงสิ่งต่างๆที่อยู่ในธรรมชาติ และให้ประโยชน์แก่มนุษย์ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ทรัพยากรเหล่านั้นได้แก่ ป่าไม้ อากาศ พืชพันธุ์ สัตว์ แร่ธาตุ สัตว์ รวมทั้งมนุษย์ด้วย ทรัพยากรธรรมชาติมีประโยชน์และจำเป็นในการดำรงชีพ นอกจากจะเป็นที่อยู่อาศัยแล้ว ยังเป็นแหล่งผลิตพืชพรรณธัญญาหารและสัตว์ต่างๆที่เป็นอาหารของมนุษย์ น้ำนอกจากจะใช้อุปโภคบริโภคแล้วนั้น ยังใช้ในการคมนาคม เป็นแหล่งพลังงานและแหล่งอาหารของมนุษย์ ประโยชน์ของป่าไม้นอกจากจะใช้ไม้ในการก่อสร้างบ้านเรือน เครื่องเรือนแล้วยังเป็นอาหารและยารักษาโรค เป็นแหล่งร่มรื่น สวยงาม ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ มนุษย์มีบทบาทอย่างมากที่จะทำให้โลกพัฒนาทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ เนื่องทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และมีแต่ลดน้อยลง จึงจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันรักษาให้อยู่กับมนุษย์ต่อไป

ปัญหาทรัพยากรป่าไม้

ประโยชน์ของป่าไม้นั้นนอกจากจะเป็นที่อยู่อาศัยและที่หากินของสัตว์น้อยใหญ่แล้ว ยังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและแหล่งสะสมอาหารในดิน ปัจจุบันป่าไม้ได้ถูกทำลายลงมาก สาเหตุที่ทำให้พื้นที่ป่าลดลงและทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรมลงเห็นได้อย่างชัดเจนคือ การลักลอบตัดไม้ทำลายป่าปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

1. ชาติไม้ใช้สอย เช่น ไม้ที่ใช้เป็นวัตถุดิบในโรงงานอุตสาหกรรม ไม้ที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านเรือน ไม้ที่ใช้ในการแกะสลักและผลิตวัตถุประดิษฐ์
2. สภาพลมฟ้าอากาศแปรปรวน ฝนไม่ตกตามฤดูกาล เกิดสภาวะแห้งแล้งหรือน้ำท่วมซึ่งมีผลกระทบต่อเกษตร ซึ่งนำไปสู่ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
3. เกิดการชะล้างพังทลายของดิน เนื่องจากเวลาฝนตกน้ำไหลบ่าลงสู่ที่ต่ำอย่างรวดเร็ว หนาดินในบริเวณที่ไม่มีพืชปกคลุมจะถูกกระแสน้ำกัดเซาะพัดพาไปตกตะกอนในที่ราบลุ่ม
4. เกิดอุทกภัย เนื่องจากป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำถูกทำลาย เมื่อฝนตกไม่มีหนาดินซับซึมน้ำไว้ทำให้เกิดน้ำท่วมอย่างฉับพลัน

5. พืชและสัตว์ป่ามีจำนวนลดลงและบางชนิดอาจสูญพันธุ์ การตัดไม้ทำลายป่ามีผลกระทบต่อพืชและสัตว์ป่าด้วย เนื่องจากสภาพของป่าได้เปลี่ยนแปลงไป สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปและสิ่งมีชีวิตก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย อาจทำให้พืชบางชนิดทนอยู่ไม่ได้และสูญพันธุ์ในที่สุด สัตว์บางชนิดขาดอาหารและที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม ก็อาจจะย้ายถิ่นหรือสูญพันธุ์ไปเช่นกัน

ปัญหาทรัพยากรสัตว์ป่า

สัตว์ป่ามีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าจำเป็นต้องอาศัยหลักวิชาการ มาตรการที่สำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า ได้แก่ การป้องกัน การบำรุงรักษา และการรู้จักนำมาใช้ประโยชน์ การแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัยอยู่เสมอ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์ป่าให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรสัตว์ป่าในประเทศไทยมีปัญหาและอุปสรรคเช่นเดียวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งมักจะเกี่ยวข้องกับปัญหาเศรษฐกิจสังคมและการเมืองมากกว่าปัญหาทางวิชาการ

ความหมายของสัตว์ป่าและการจัดการ

สัตว์ป่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติอย่างหนึ่ง จัดอยู่ในทรัพยากรประเภทที่เกิดขึ้นทดแทนและรักษาให้คงอยู่ได้ (replaceable and maintainable) การที่จะรักษาให้คงอยู่และให้มีลูกหลานเกิดขึ้นทดแทนได้นั้น จำเป็นจะต้องมีการปกป้องรักษาจัดหาที่อยู่อาศัย อาหารและแหล่งน้ำให้พอแก่ความต้องการ อีกทั้งต้องมีการสงวนพันธุ์ไว้มิให้ถูกทำลายจนถึงกับสูญพันธุ์ไป เพราะถ้าหากปล่อยให้สูญพันธุ์ไปแล้วก็ไม่อาจที่จะหาพันธุ์อื่นมาทดแทนให้เหมือนพันธุ์เดิมได้อีก

ประเทศไทยในสมัยก่อนมีสัตว์ป่าอยู่ทุกมุม รวมทั้งมีสัตว์บางชนิดที่สวยงามและหาได้ยากในโลกนี้ เช่น สมัน หรือ เนื้อสมัน (Cerbus schomburgki) และ แรด (Rhinocerossondaicus) เป็นต้น แต่ต่อมาเมื่อประเทศไทยได้พัฒนาความเจริญไปสู่ชนบท ป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าตลอดจนห้วย หนอง คลอง บึง ต่าง ๆ อันเป็นแหล่งหากินของสัตว์ป่า และสัตว์น้ำได้ถูกบุกรุกแผ้วถางทำลายกลายเป็นไร่ นา ที่ทำมาหากินของมนุษย์เสียจำนวนมาก ประกอบกับจำนวนประชากรได้เพิ่มมากขึ้นอุปสรรคในการล่าทำลายสัตว์ป่าและสัตว์น้ำทันสมัยขึ้น จึงมีการล่าสัตว์และจับปลาทุกชนิดโดยไม่มีขอบเขตจำกัดจำนวนสัตว์ป่าและสัตว์น้ำจึงร่อยหรอลงทุกวัน

สัตว์บางชนิดได้สูญพันธุ์ไปในเวลาอันรวดเร็ว เช่น สมัน เป็นต้น ส่วนสัตว์ป่าที่เหลืออยู่ในปัจจุบันก็มีอยู่หลายชนิดที่กำลังใกล้จะสูญพันธุ์ เช่น ควายป่า แรด กระซู่ โคไพร สมเสร็จ ละองหรือละมั่ง เลียงผา และ กวางผา เป็นต้น ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนชาวไทยทุกคนควรจะได้ช่วยกันรักษาทรัพยากรสัตว์ป่าให้คงอยู่ตลอดไป เพื่อเป็นมรดกตกทอดให้อนุชนรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์

กันต่อ ๆ ไป ทั้งนี้เพราะประเทศใดมีสัตว์ป่าอยู่มากย่อมเป็นที่เข็ดหน้าซุตาแก่ประเทศนั้นๆ เพราะสัตว์ป่าเป็นเครื่องแสดงถึงระดับความเจริญหรือวัฒนธรรมทางด้านจิตใจของมนุษย์

ปัญหาการค้าสัตว์ป่า

ธุรกิจการลักลอบค้าสัตว์ป่าถือได้ว่าเป็นหนึ่งในธุรกิจตลาดมืดที่ให้กำไรต่ออาชญากรผู้ค้าสูง ผลกระทบจากการค้าผนวกกับการสูญเสียพื้นที่ป่าส่งผลให้สัตว์ป่าหลายชนิดอยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์ การลักลอบล่าสัตว์ ตัดไม้และการลักลอบขนลำเลียงสัตว์ป่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทุกที่ทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา และเนื่องจากอาชญากรมักทำงานกันเป็นขบวนการจึงทำให้ธุรกิจการค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมายทั่วโลก แม้สัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์หลายชนิดได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายของแต่ละประเทศและระดับนานาชาติ แต่สัตว์ป่าหลายชนิดก็ยังคงถูกลักลอบค้าอย่างต่อเนื่อง ทั้งเสือโคร่ง ตัวนิ่ม(หรือตัวลีน) สัตว์เลื้อยคลานต่างๆ นก งาช้าง และไม้เถื่อน ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นผลจากการหาสินค้าเพื่อสนองความต้องการของตลาดไม้เนื้อแข็ง ไม้เนื้ออ่อน พันธุ์ไม้หายาก กระดูกหรือส่วนอื่นๆเพื่อมาประกอบยารักษาโรค ตลาดสัตว์เลี้ยงและสวนสัตว์ นักสะสมและของตกแต่ง รวมทั้งเพื่อการบริโภคเนื้อตามตำรับเมนูเปิบพิศดาร ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการลักลอบค้าสัตว์ป่า โดยเฉพาะผู้บริโภคทั้งหลาย ไม่มีความตระหนักถึงผลกระทบที่จะตามมาหากสัตว์ป่าเหล่านี้ต้องสูญพันธุ์ไป ทั้งนี้ สัตว์ป่าทั้งหลายถูกลักลอบล่าออกจากป่าเร็วกว่าอัตราการเพิ่มประชากรของสัตว์ ซึ่งทำยที่สุดส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยา นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ทำให้สัตว์ป่าอื่นๆพลอยสูญพันธุ์ไปด้วยในที่สุด

ภาพที่3 สัตว์ป่าสงวน

การคัดเลือกตามธรรมชาติ(Natural Selection)

ตามทฤษฎีของดาร์วิน การคัดเลือกตามธรรมชาติเป็นกลไกการเกิดวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต โดยสมาชิกที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมมีโอกาสอยู่รอดและสืบพันธุ์ถ่ายทอดลักษณะไปยังรุ่นลูกได้มากกว่าสมาชิกที่ไม่สามารถปรับตัวได้ กล่าวคือ ในประชากรหนึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มีลักษณะทางฟีโนไทป์หลากหลายโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะที่กำหนดโดยพันธุกรรม ในสภาพแวดล้อมบางสภาวะอาจมีลักษณะไม่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตขณะที่มีบางลักษณะเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมสามารถอยู่รอดและดำรงชีวิตต่อไปได้ อย่างไรก็ตามการมีชีวิตรอดของสมาชิกที่มีลักษณะเหมาะสมไม่ได้เป็นสิ่งกำหนดว่าสมาชิกที่มีลักษณะนั้นๆจะสามารถถ่ายทอดยีนไปสู่รุ่นลูกได้มากกว่าพวกที่มีลักษณะไม่เหมาะสม เช่น กรณีที่สมาชิกที่เหี่ยวโรดไม่ได้รับการผสมพันธุ์ หรือผสมพันธุ์แต่ไม่มีลูกหรือมีลูกจำนวนน้อย เป็นต้น ดังนั้นจำนวนลูกที่แต่ละลักษณะผลิตจึงมีความสำคัญต่อการที่ลักษณะต่างๆ จะประสบความสำเร็จในการสืบพันธุ์ด้วย

การที่ลักษณะต่างๆ ในประชากรประสบความสำเร็จในการสืบพันธุ์แตกต่างกัน เรียกว่า ลักษณะแต่ละลักษณะมี Fitness ต่างกัน Fitness คือ โอกาสของการถ่ายทอดยีนที่ควบคุมลักษณะนั้นไปสู่ชั่วรุ่นลูก เป็นค่าเปรียบเทียบความสำเร็จในการสืบพันธุ์ระหว่างลักษณะต่างๆ ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ลักษณะซึ่งดำรงอยู่ในสภาพแวดล้อมได้ดีและผลิตลูกได้จำนวนมาก แสดงว่าลักษณะนั้นมี Fitness สูง มีโอกาสถ่ายทอดยีนไปยังรุ่นลูกได้มาก ประชากรในชั่วรุ่นถัดไปจะมีสัดส่วนของยีนที่ควบคุมลักษณะที่ถูกคัดเลือกไว้เพิ่มขึ้น การคัดเลือกลักษณะนั้นๆ อย่างต่อเนื่องจะส่งผลให้เกิดการวิวัฒนาการ

ตัวอย่างหนึ่งของการคัดเลือกตามธรรมชาติ คือ ปรากฏการณ์ industrial melanism ในผีเสื้อกลางคืนชนิดหนึ่ง (peppered moth, *Biston betularia* ประมาณ ปี ค.ศ. 1848 ในประเทศอังกฤษซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรมมีการสำรวจประชากรของผีเสื้อกลางคืนชนิดนี้พบว่าส่วนใหญ่มีลำตัวและปีกสีเทาจาง โดยมีสมาชิกที่มีลำตัวและปีกสีดำเป็นส่วนน้อย (ประมาณ 1%) เมื่อสำรวจประชากรผีเสื้อกลางคืนชนิดนี้อีกครั้งหนึ่งใน 50 ปีต่อมา ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม โดยสำรวจในพื้นที่เดิม พบว่าประชากรส่วนใหญ่มีลำตัวและปีกสีดำ แสดงว่ามีการเปลี่ยนแปลงลักษณะในประชากรอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลจากมีการคัดเลือกตามธรรมชาติเกิดขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายการเกิดปรากฏการณ์นี้ได้ดังต่อไปนี้

ลักษณะสีลำตัวและปีกของผีเสื้อกลางคืนนี้เป็นลักษณะทางพันธุกรรม ซึ่งมีผลต่อการอยู่รอด เพราะช่วยปกป้องแมลงจากการถูกนกซึ่งเป็นผู้ล่าจับกินเป็นอาหาร ปกติผีเสื้อชนิดนี้จะออกหากินเวลากลางคืน โดยช่วงกลางวันมักอาศัยเกาะที่ลำต้นของต้นไม้ ต้นไม้เหล่านี้มีไลเคนเจริญเติบโตอยู่ทั่วลำต้นทำให้ลำต้นมีสีเทาจางๆ ดังนั้นผีเสื้อที่มีลำตัวและปีกสีเทาจางจึงกลมกลืนกับสีของลำต้นสามารถรอดพ้นจากการเป็นเหยื่อของนก จึงมีโอกาสผสมพันธุ์ถ่ายทอดยีนที่ควบคุมสีลำตัวและปีกสีเทาสู่รุ่นลูกต่อไป ขณะที่ผีเสื้อที่มีลำตัวและปีกสีดำถูกนกจับกินมากกว่าเพราะนกมองเห็นได้ดี ใน

ธรรมกับธรรมชาติ

อันความจริงแล้วธรรมและธรรมชาติทั้งสองสิ่งนี้ก็คืออันหนึ่งอันเดียวกัน ธรรมชาตินี้ก็คือของที่เกิดขึ้นเอง เกิดจากธรรมนั้นแหละ แต่ที่จะกล่าวว่าเป็นการเข้าใจคลาดเคลื่อนไปบ้างก็คือมักเข้าใจว่าปรากฏอย่างท่านเล่าก็เพียงแต่ขอบอยู่กับต้นไม้ ภูเขา หรือสายน้ำ แต่ความจริงแล้วความเข้าใจและการรับรู้ยกย่องในธรรมนั้นก็ย่อมขอบสิ่งที่ธรรมสร้างสรรค์อย่างธรรมชาติโลก สภาพของโลกทำให้เราได้เห็นถึงการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย มีทั้งชีวิตเกิดดับ มีทั้งเป็นสุขและเป็นทุกข์ มีทั้งความงามและความไม่งาม แต่ทั้งหมดก็คือชีวิตของเราและโลก เมื่อมีโอกาสกลมกลืนกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ก็สบายง่าย สดใส ชื่นฉ่ำหัวใจ ธรรมชาตินั้นสร้างสรรค์ซ้ำ แต่อยู่นานชั่ววินาที คนนั้นสร้างสรรค์เร็ว แต่อยู่นานก็สลาย สิ่งที่เป็นธรรมชาตินี้ก็พัง แตกสลายหักพังง่าย

บัญญัติ 6 ประการแห่งศิลปะพู่กันจีน (Six Canons of Chinese Brush Painting)

“ บัญญัติ 6 ประการ ” ทางศิลปะ ถือว่าเป็นหลักฐานทฤษฎีสุนทรียศาสตร์แรกสุดของศิลปะจีน กล่าวกันว่า เชียเหอได้ประมวลหลักบัญญัติขึ้นจากความชัดเจนที่ได้เกี่ยวข้องกับวงการนี้โดยตรง ด้วยบทบาทที่ตนเองเป็นทั้งจิตรกร นักสะสมงานศิลปกรรม และนักการศึกษาศิลปะผู้เฉลียวฉลาด เข้าใจที่จะสังเกตผลงานชิ้นเยี่ยมในอดีต จากนั้นได้กำหนดหลักการของศิลปะไว้อย่างกว้างๆ ที่จิตรกรทุกคนต้องรู้และนิยมปฏิบัติตาม จนกระทั่งกลายเป็นประเพณีที่สืบทอดต่อมาหลายศตวรรษ หลักบัญญัติดังกล่าวมีใจความสำคัญดังนี้

1. อันดับแรกและสำคัญที่สุด ผลงานจิตรกรรมจะต้อง “ปลุกเร้ากระตุ้นให้วิญญาณมีความสอดคล้องต้องกัน มีความรู้สึกตอบสนองพ้องกับดวงวิญญาณแห่งชีวิต ” ซึ่งพออธิบายเพิ่มเติมได้ว่าเป็นการนำเสนอหัวใจชั้นสูงที่ผลงานจะต้องเปล่งประกาย “ความมีชีวิตจิตใจ” ออกมาให้ได้ ดวงวิญญาณของจิตรกรหรือสภาวะจิตใจ อารมณ์รับรู้ และความสามารถในการแสดงออกจะต้องหลอมรวมกันเป็นเอกภาพ เพื่อถ่ายทอดได้อย่างสอดคล้องชัดเจน และเข้ากับลีลาของจิตรกรรม ซึ่งนับเป็นการแสดงถึงความสามารถเชิงสร้างสรรค์อันพิเศษที่มีอยู่ในตัวของจิตรกร จิตรกรรมชิ้นเยี่ยมต้องมีวิญญาณหรือลีลาแห่งชีวิตอยู่ภายใน จีนเรียกว่า (Ch'i Yun) ซึ่งสำคัญมาก เนื่องจากการวัดคุณค่าทางศิลปะชั้นสูงในแง่สุนทรียศาสตร์แล้ว ในขั้นสุดท้ายของการวิเคราะห์สาระสำคัญของผลงานก็คือ ความมีอยู่ของสภาวะแห่งวิญญาณ หรือลมหายใจแห่งชีวิตนี้เอง ในธรรมชาติ วิญญาณ หรือลมหายใจแห่งชีวิต ย่อมเป็นเครื่องกำหนดแยกแยะ สรรพสิ่งทั้งหลายให้แตกต่างกันไป แยกย่อยไม่เหมือนแพะ จิตรกรรมชิ้นเยี่ยมย่อมไม่คล้ายคลึงกับจิตรกรรมสามัญ สิ่งเหล่านี้ปรากฏให้เห็นในลัทธิเต๋า ในคัมภีร์เต๋าต่อจิงของเล่าจื้อ และในหลักทฤษฎีเรื่องหลี่ของขงจื้อที่ว่าด้วยความเป็นมนุษย์อยู่ที่การกระทำ

2. อันดับสอง “บทเรียนเกี่ยวกับการใช้พู่กัน” มีความสำคัญระดับเดียวกับข้อที่ 1 เพราะจิตรกรรมจีนนั้นสร้างขึ้นด้วยพู่กันซึ่งเป็นอุปกรณ์หลักของการเขียนหนังสืออีกด้วย การเขียนหนังสือหรือการเขียนตัวอักษร (calligraphy) ถือว่าเป็นงานสร้างสรรค์อย่างหนึ่ง วรรณคดีของชาวจีนบางคน

ยังถือว่ามีความสำคัญยิ่งกว่าจิตรกรรมเสียอีก อย่างไรก็ตาม ทั้งจิตรกรรมและการเขียนอักษรจะมีการวัดคุณค่าด้วยการพิจารณาตัดสินถึงการใช้ฟู่กันเป็นมาตรฐานแรกเสียก่อน โดยต้องดูว่าลายฟู่กันมีเส้นรุนแรงเฉียบขาด หรือเต็มไปด้วยความอ่อนแอ ขลาดกลัวไร้ความแน่นอน การป้ายฟู่กันแต่ละครั้งย่อมปรากฏเอกลักษณ์ไม่เหมือนกัน ความสามารถในการชิงบังคับฟู่กันให้มีลีลาและกรรมวิธีต่างๆ ย่อมขึ้นอยู่กับความเฉลียวฉลาด สติปัญญาและสมาธิพร้อมแสดงถึงความบากบั่นฝึกหัดปฏิบัติอย่างมานะอดทน

3. หลักบัญญัติข้อนี้กล่าวว่า “แสดงความเชื่อส่วนตัวต่อเนื้อหาที่มีลักษณะรูปร่างต่าง ๆ นานา” ซึ่งแสดงให้เห็นการชี้แนะถึงรากฐานปรัชญาในลัทธิเต๋าและพระพุทธศาสนาในเรื่องธรรมชาตินิยมและการแสวงหาแก่นแท้ของสังขารทั้งหลายที่ล้วนปรากฏในธรรมชาติ ดังเช่น หากวาดภาพม้า มิใช่เพียงแสดงภาพให้รู้ว่าเป็นม้าเท่านั้น หากต้องแสดงความเป็นแก่นแท้ของความเป็นม้าด้วยข้อนี้เน้นใน “ความสมจริง” (realistic)

4. “ระบายสีต้องให้ตรงกับสิ่งที่วาด” หลักบัญญัติข้อนี้มีความสัมพันธ์กับข้อที่ 3 แสดงความเป็นนัย 2 ประการ คือ ประการแรกแสดงในด้านเคารพธรรมชาติ อันเป็นไปตามแนวปรัชญาลัทธิสังขารนิยม (realism) หรืออีกนัยหนึ่งแสดงสีแก่นแท้ของเรื่องราวเนื้อหาที่ต้องวาดด้วย ดังเช่นจิตรกรรมจีนในสมัยหลังจากที่เชื้อเอ๋อได้กำหนดหลักบัญญัติ 6 ประการไว้แล้วนั้นมีเป็นจำนวนมากที่นิยมวาดระบายด้วยสีเพียงสีเดียว เช่น สีหมึกดำ ทั้งนี้ เป็นเพราะจิตรกรผู้วาดปรารถนาแสดงความเป็นเอกภาพให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการแสดงออกทั้งของจิตใจและสิ่งที่เป็นอยู่ในธรรมชาติ มีผู้กล่าวว่า “สีทุกสีเมื่อรวมกันแล้วคือสีดำ” หรือ “สีดำคือสีแท้ของทุกสีในธรรมชาติ”

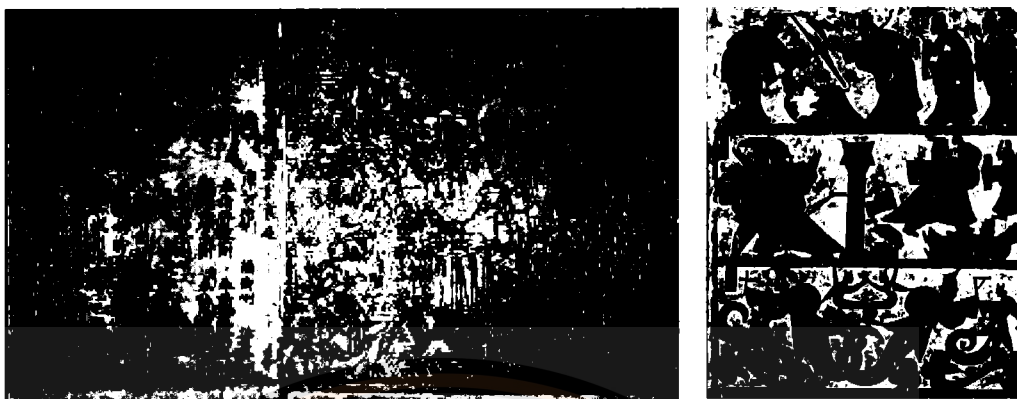
5. หลักบัญญัติกล่าวถึง “ความเกี่ยวข้องกับการวางแผนจัดวางสิ่งต่างๆ” ซึ่งมีได้มีความหมายเพียงการจัดวางองค์ประกอบภาพเท่านั้น หากมีความสัมพันธ์กับบัญญัติข้อที่ 1 กล่าวคือ นอกจากจะจัดวางองค์ประกอบภาพให้บังเกิดความงามแล้ว ก่อนที่จิตรกรจะลงมือวาด ต้องวางแผนในใจเสียก่อนว่าภาพนั้นต้องการแสดงลมหายใจแห่งชีวิตหรือวิญญาณในการแสดงออกอย่างไร เช่น แสดงถึงความโอ่อ่าแข็งขัน มีพละนาภาพของธรรมชาติ หรือการใช้ชีวิตอย่างสงบอย่างสมณะของชาวประมง เป็นต้น เมื่อกำลังคิดก็ไม่วาด แต่เมื่อลงมือวาด ทุกอย่างต้องคิดต้องเตรียมการไว้เรียบร้อยล่วงหน้าแล้ว ทั้งนี้เพราะ จิตรกรรมจีนปรารถนาความเด็ดขาดของการตัดสินใจอย่างฉับพลัน การป้ายฟู่กันแต่ละครั้งจะเต็มไปด้วยความมั่นคงเด็ดเดี่ยว เป็นกลวิธีการใช้สีนี้ระบายบนผ้าไหมหรือกระดาษ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการลบหรืออื่น ๆ ทำได้ยากกว่าสีจำพวกน้ำมันหรือสีฝุ่น ซึ่งสามารถระบายทับได้

6. หลักบัญญัติข้อสุดท้ายคือ “เคารพอดีต” หลักข้อนี้ถือว่าสำคัญมาก และมีได้เกิดกับวงการจิตรกรรมเท่านั้น หากยังได้ครอบคลุมไปถึงงานศิลปกรรมทุกแขนงของจีนด้วย การเคารพอดีตเป็นหัวใจในปรัชญาของลัทธิขงจื้อที่ประมวลขึ้นจากสภาพสังคมของชาวจีนโดยเฉพาะ เป็นแม่บทแห่งหลักธรรมเรื่องการนับถือบรรพชนและอนุรักษ์ประเพณีที่เคยประพฤติเคยปฏิบัติสืบเนื่องติดต่อกัน นับตั้งแต่สมัยเริ่มแรกของประวัติศาสตร์จีน และเป็นเครื่องแสดงถึงความเชื่อความศรัทธาในอุดมคติ

ของชาวจีนให้ความสำคัญของอดีตที่ผ่านมา ยิ่งกว่าสิ่งที่เป็นอยู่หรือสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้น ดังนั้นผู้ที่กำลังศึกษาหรือแม้จะมีฝีมือระดับปรมาจารย์ ล้วนต้องผ่านการฝึกหัดการใช้กรรมวิธีของศิลปินเอกในสมัยโบราณเสียก่อน การสร้างงานด้วยวิธีการลอกเลียนแบบของโบราณ ทรรศนะของชาวจีนไม่ถือว่าผิด แต่กลับยกย่องว่าเป็นผู้มีจิตสำนึกในการ “เคารพอดีต” ดังนั้นการลอกผลงานโบราณถือเป็นหลักการสำคัญทางจิตรกรรม จิตรกรต้องผ่านการฝึกหัดใช้พู่กันลอกเลียนแบบตามจิตรกรเอกสมัยโบราณ การคัดลอกมิได้มีความหมายแต่เพียงทำให้เหมือนของเดิมเท่านั้น หากต้องถ่ายทอดวิญญาณและลมหายใจของชีวิตในงานนั้นออกมาให้ได้ด้วย ผลงานของจิตรกรชื่อดังในอดีต ซึ่งส่วนใหญ่ภาพที่แท้จริง ถ้ายังไม่ผุพังหรือถูกทำลายไป ก็ล้วนสูญหายจนไม่เหลือร่องรอยไว้ แต่ถ้าหลงเหลืออยู่บ้างก็เป็นเพราะประเพณีในเรื่อง “เคารพอดีต” นี้เอง อนึ่งการฝึกหัดคัดลอกภาพถือว่าเป็นวิธีการศึกษาแบบหนึ่ง เป็นการเรียนลับแบบผ่านข้ามขั้นตอนต่างๆ ผู้ศึกษาไม่ต้องเสียเวลาค้นหาเอง ไม่ต้องผ่านความล้มเหลวผิดหวัง เพราะสิ่งเหล่านี้จิตรกรในอดีตได้กระทำและประสบมาแล้วทั้งสิ้น การลอกกระบวนพู่กันแต่ละครั้งตามต้นแบบ นับเป็นการศึกษาถึงความเคลื่อนไหวของมือ และวิญญาณของจิตรกรเหล่านั้นทำให้ทราบถึงความประทับใจและวิธีการแสดงออกได้อย่างรวบรัดด้วย

วิวัฒนาการด้านการพิมพ์

ภาพที่ 5 การแกะพิมพ์ลงบนหิน

วิวัฒนาการด้านการพิมพ์ในกลุ่มประเทศตะวันออก คือ จีน ญี่ปุ่นนั้น แสดงให้เห็นว่า จีนเป็นชนชาติแรกที่คิดค้นการทำภาพพิมพ์ขึ้น โดยการแกะสลักลงบนหิน หยก งา ช้าง กระดุกสัตว์ และเขาสัตว์ เพื่อทำเป็นแม่พิมพ์แล้วกดแม่พิมพ์ลงบนดินเหนียว ครั่ง ขี้ผึ้งหรือกระดาษให้เกิดลักษณะเป็นรอย ความรู้การพิมพ์นี้ได้เผยแพร่ไปยังประเทศตะวันตกและประเทศเพื่อนบ้านที่สำคัญได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ซึ่งประเทศเกาหลีได้พัฒนาความรู้เรื่องการพิมพ์นี้จนสามารถทำตัวเรียงพิมพ์ เป็นโลหะสำเร็จ ในส่วนของประเทศญี่ปุ่นก็ได้พัฒนาการพิมพ์ขึ้นจนเป็นที่ยอมรับ ในด้านของภาพพิมพ์ที่มีคุณค่า ซึ่งมีสกุลช่างภาพพิมพ์แกะไม้ที่มีชื่อเสียง คือ สกุลช่างอุกิโยเอะที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ได้อย่างงดงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ดังจะเห็นได้จากประเทศญี่ปุ่นได้ให้อิทธิพลแก่ศิลปะของประเทศทางตะวันตกหรือยุโรปในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19

1. ภาพพิมพ์ประเทศจีน

ประมาณ 798 ปีก่อนคริสตกาล จีนเป็นชนชาติแรกที่คิดวิธีทำภาพพิมพ์ขึ้นด้วย การแกะสลักตราต่างๆ ลงบนแผ่นหิน กระดุกสัตว์ งาช้างหรือเขาสัตว์ชนิดต่างๆ เป็นต้น จากหลักฐาน พบว่า มีการพิมพ์ตราเหล่านั้นประทับลงบนครั่ง ขี้ผึ้งหรือดินเหนียว ทั้งนี้เพราะชาวจีนนิยมแกะสลัก ตราประจำตระกูล ส่วนองค์จักรพรรดิจะมีตราหยกเป็นตราประจำแผ่นดินหรือตราประจำพระองค์ ซึ่งแกะสลักโดยช่างฝีมือชั้นสูงมีความละเอียดประณีตปลอมแปลงได้ยาก เมื่อพระเจ้าแผ่นดินมอบ พระราชโองการต่างๆ ให้อำมาตย์ไปแจ้งด้วยวาจาก็ต้องถือรอยตราแผ่นดินที่ประทับลงบนครั่งหรือ ดินเหนียวไปแสดงด้วย

ในปี ค.ศ. 105 ไชลุน (Chylun) เสนาบดีจีนคิดค้นกรรมวิธีทำกระดาษที่ประดิษฐ์จาก เยื่อปอ เปลือกไม้และเศษผ้าขึ้นมาได้เป็นครั้งแรก จึงได้กลายเป็นวัสดุสำคัญสำหรับการเขียนและการ พิมพ์ในเวลาต่อมา

ในปี ค.ศ. 175 ได้มีการใช้กลวิธีภาพพิมพ์ (Rubbing) ขึ้น โดยการนำกระดาษมาวาง ทาบบนแผ่นหินที่ได้สลักวิชาความรู้ต่างๆ ไว้ แล้วใช้ถ่านหรือสีทาลงบนกระดาษสีจะติดบนกระดาษ ในส่วนที่หินนูนขึ้นมา นับว่าเป็นกลวิธีนี้ช่วยเปิดโอกาสให้กับผู้สนใจศึกษาหาความรู้ได้สะดวกขึ้น

ต่อมาในปี ค.ศ. 400 ได้มีการประดิษฐ์หมึกแห้งขึ้นใช้ โดยใช้เขม่าไฟเป็นเนื้อสีผสม กาวที่เคี้ยวจากกระดูกสัตว์ หนังสัตว์และเขาสัตว์เป็นตัวยึดแล้วทำให้แข็งเป็นแท่งซึ่งเรียกว่า “บัก” เวลาจะใช้เขียนก็นำมาฝนกับน้ำบนแท่นสำหรับฝนหมึก ต่อมาในปี ค.ศ. 450 เกิดการพิมพ์ด้วย หมึกบนกระดาษ โดยใช้ตราจุ่มหมึกแล้วประทับลงบนกระดาษลักษณะคล้ายๆ กับการประทับตรายาง ในปัจจุบัน

ในปี ค.ศ. 575 เริ่มมีการพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์ไม้ โดยการแกะสลักเป็นลวดลาย หรือ ตัวหนังสือที่ต้องการพิมพ์ลงบนไม้เอาหมึกทาแล้วกดลงบนกระดาษ ในระยะแรกมักจะนิยม พิมพ์ยันต์ของศาสนาเต๋า โดยแกะเป็นลักษณะตราประทับแต่ทำด้วยไม้ขนาดใหญ่ จากนั้นทาหมึก แล้ว กดลงบนกระดาษพิมพ์

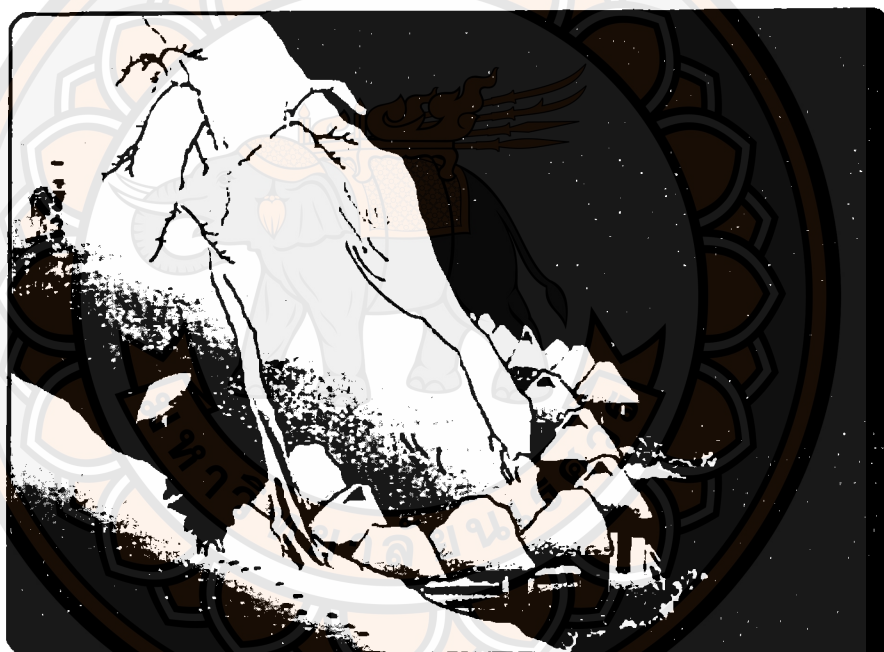
ปี ค.ศ. 650 เป็นช่วงที่พระพุทธศาสนาแพร่หลายอย่างมากในประเทศจีน พระสงฆ์ใน ศาสนาพุทธได้คิดค้นกลวิธีภาพพิมพ์ผืนผ้าแบบต่างๆ ขึ้น กลวิธีภาพพิมพ์ ภู กลวิธีภาพพิมพ์แกะไม้ กลวิธีภาพพิมพ์ลายฉลุ

จนกระทั่งในปี ค.ศ. 868 วางเจียะ (Wang Chieh) ได้พิมพ์หนังสือเล่มแรกขึ้นมีชื่อว่า “วัชรสูตร” (Diamond Sutra) ลักษณะเป็นม้วนมีความยาว 17 ฟุต กว้าง 10 ฟุต และยังคงตกทอด มาจนปัจจุบันนี้ หนังสือวัชรสูตรถูกค้นพบโดย เซอร์ ออเรล สไตน์ (Sir Aurel Stein) ที่ผืนผ้าถ้ำตันฮวง (Tunhuang) ในประเทศจีนเมื่อปี ค.ศ. 1900 ตอนท้ายของหนังสือวัชรสูตรนี้ได้ระบุว่า พิมพ์เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 868

ต่อมาระหว่างปี ค.ศ. 1041-1045 ไปเซ็ง (Pi Sheng) ได้ค้นพบวิธีการที่เรียกว่า “ตัวเรียงพิมพ์” คือการใช้แม่พิมพ์ชนิดที่เป็นตัวเล็กๆ โดยใช้ดินเหนียวปั้นเป็นแท่งแล้วแกะเป็น รูปตัวพิมพ์นำไปตากแดดให้แห้งหรือชุบน้ำยาเคลือบเผาไฟแบบถ้วยชามลายคราม แล้วนำไปเผาไฟ ให้แข็งคล้ายอิฐ จากนั้นนำมาเรียงให้เป็นคำเป็นประโยค เมื่อพิมพ์เสร็จแล้วสามารถนำกลับไปเก็บ และสามารถนำมาผสมคำใหม่ในการพิมพ์ครั้งต่อไปได้

สรุปได้ว่า ประเทศจีนเป็นชาติแรกที่ค้นพบวิธีการพิมพ์ต่างๆ อย่างมากมาย ได้แก่ การพิมพ์แบบถู การพิมพ์ผิวฉลุ การพิมพ์ไม้ ตลอดจนการพิมพ์ผ่านฉาก แต่การพิมพ์ของจีนกลับ นิยมใช้เฉพาะการพิมพ์ไม้ อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการคือ ประการแรกการพิมพ์ของจีนไม่ได้รับ ความนิยม เพราะมีภาษาที่แตกต่างกันหลายแบบในแต่ละภูมิภาค ตัวอักษรจีนเป็นอักษรประเภท หนังสือภาพ (Pictograph) และเป็นตัวอักษรที่เป็นเครื่องหมายแทนความคิด (Ideograph) ซึ่งคำพูดหนึ่งคำจะมี

ตัวอักษรแทนหนึ่งตัว ดังนั้นตัวอักษรของจีนจึงมีจำนวนมากนับพันตัวทำให้ ไม่เหมาะที่จะใช้ระบบ เรียงพิมพ์ที่ละตัว การใช้งานก็ไม่สะดวกเพราะเสียเวลาในการเลือกตัวอักษร ทีละตัวตามที่ต้องการ สิ้นเปลืองเวลาและเสียค่าใช้จ่ายสูง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าต่างกับหนังสือประเภท ผสมคำด้วยอักษรที่มี สระและพยัญชนะเพียงไม่กี่ตัว ต่อมาตัวอักษรจีนมีลักษณะการเขียนแบบ ลายมือประดิษฐ์ซึ่งเป็น ศิลปะที่แสดงถึงความวิจิตรสวยงาม ภาพพิมพ์แกะไม้จึงเหมาะกับตัวอักษร แบบนี้และประการ สุดท้ายอารยธรรมของจีนและวัตถุประสงค์การพิมพ์ของจีนไม่ได้เป็นการเผยแพร่ วิทยาการหรือ เพื่อ รักษาความเก่าแก่ของงานเอาไว้เหมือนประเทศทางตะวันตก แต่เป็นการพิมพ์เพื่อ อนุรักษ์งาน จินตกร วิ คัมภีร์หรือบทกวีที่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับนับถือเอาไว้เท่านั้น

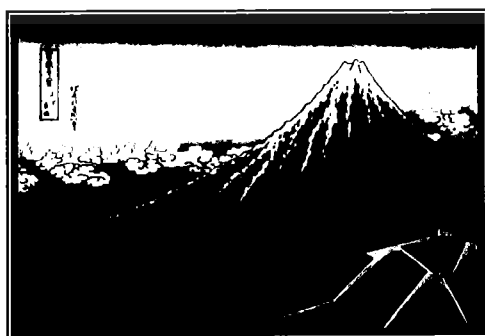
ภาพที่ 6 ภาพพิมพ์จีน

2. ภาพพิมพ์ประเทศญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีพัฒนาการทางด้านภาพพิมพ์มาเป็นระยะเวลานาน ภาพพิมพ์ญี่ปุ่นเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่สมัยนาระ (Nara ค.ศ.645-794) โดยได้รับอิทธิพลจากจีน จึงทำให้ในช่วงนี้ ไม่มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนของตน ซึ่งในปี ค.ศ. 770 พบการพิมพ์ บทสวดมนต์ทางพุทธศาสนาขึ้นเป็นชิ้นแรกเป็นคำสวดปัดล้างความชั่วไปวิญญานหรือผีร้ายให้พ้น โดยจัดพิมพ์จากพระราชเสาวนีย์ของมหาจักรพรรดิโชโตกุ (Shotoku) เพื่อจัดแจกจ่ายไปตามวัดทั่วราชอาณาจักรญี่ปุ่นเป็นจำนวน 10,000 ฉบับ ปัจจุบันบทสวดมนต์นี้ยังมีปรากฏอยู่จัดแสดงที่พิพิธภัณฑ์ของประเทศสหรัฐอเมริกา

สมัยโมโมยามา (Momoyama ค.ศ. 1573-1651) การทำภาพพิมพ์มีการพิมพ์ รูปภาพประกอบลงไปในตัวผลงานเป็นเรื่องราวทางวรรณคดีและภาพประกอบมีความสำคัญมากขึ้น จนส่งอิทธิพลในการสร้างสรรค์ให้สมัยเอโดะ

สมัยเอโดะ (Edo ค.ศ. 1651-1867) มีศิลปินชื่อ อิวาเซ มาตาเบอิ ได้ก่อตั้งสกุลช่าง ยูกิโยเอะ (Ukiyo-e) ซึ่งจัดเป็นยุคคลาสสิกภาพพิมพ์แกะไม้ของญี่ปุ่นที่ก้าวหน้ามากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาพพิมพ์ที่เรียกว่า “อุกิโยเอะ” ซึ่งถือกำเนิดขึ้นมาพร้อมกับความขึ้นชอบละครคาบูกิ (Kabuki) ซึ่งเป็นละครประจำชาติของญี่ปุ่น คำว่า “อุกิโยเอะ” หมายถึง รูปภาพที่เกี่ยวกับโลกลอยน้ำ (Picture of the Floating World) ภาพพิมพ์ในสกุลช่างนี้จะไม่จำกัดเฉพาะเรื่องราวทางศาสนาและ วรรณคดี แต่ได้นำเรื่องราวในชีวิตประจำวันของประชาชนมานำเสนอ เช่น แสดงภาพชีวิตของ ตัวละครคาบูกิ ภาพหญิงสาว ซามูไร เกอิชา ตลอดจนสภาพแวดล้อมและทิวทัศน์ของบ้านเมืองมีการ จัดวางองค์ประกอบแบบสองข้างไม่เท่ากันและการจัดพื้นที่ว่างต่างๆ ทำให้เกิดความรู้สึกรุนแรง ส่วนทางด้านการใช้สีนั้นใช้สีแบบแบนๆ ใช้เส้นง่ายๆ มีความใกล้เคียงกับงานจิตรกรรมมาก และในยุคนี้ ภาพพิมพ์ได้รับการยอมรับว่าเป็นงานภาพพิมพ์ที่มีแบบแผนยอดเยี่ยมมีการค้นหา แนวทางจนเป็นรูปแบบที่สะท้อนความบริสุทธิ์ของผลงาน ศิลปิน ภาพพิมพ์ที่มีชื่อเสียง อาทิเช่น อุตามาโระ คิตากาวะ (Utamaro Kitagawa)

ภาพที่ 7คลื่นใหญ่นอกคคะนะงะวะ

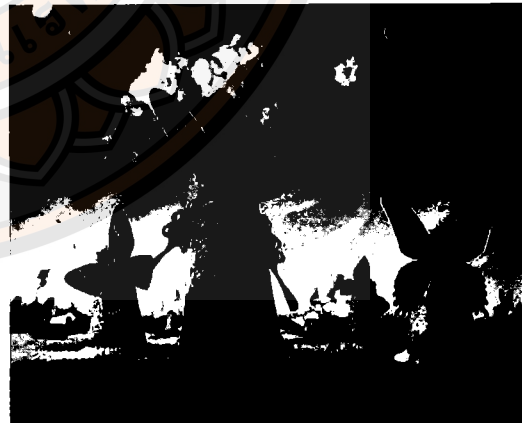
Katsushika Hokusai

“คลื่นใหญ่นอกคคะนะงะวะ” บอกถึงปรัชญาในชีวิตและการทำงานของโฮะคุไซได้อย่างชัดเจน ภาพคลื่นยักษ์อันทรงพลังและงามสง่า สำแดงลีลาการเคลื่อนไหวที่ทั้งงดงามและน่าเกรงขามไปพร้อมกัน ระหว่างริ้วคลื่นมีเรือซำแรกผ่านเข้ามาด้วยเร็วแรงน้อยนิดของมนุษย์ที่พยายามร่วมแรงร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวกัน แม้จะเทียบไม่ได้เลยกับพลังกำลังการเคลื่อนไหวของคลื่นยักษ์ แต่ก็รู้สึกได้ถึงจิตใจอันมุ่งมั่นที่จะฝ่าข้ามไปให้สำเร็จ โดยมีภูเขาฟูจิเป็นเสมือนองค์ประธานแห่งศรัทธาลอยอยู่ไกลออกไปในฉากหลัง บ่งบอกถึงปรัชญาชีวิตและจิตวิญญาณของชาวญี่ปุ่นด้วย การมีชีวิตที่ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของธรรมชาติที่แปรปรวน ทั้งสงบและเกรี้ยวกราด

2.2 ข้อมูลสนับสนุนด้านรูปแบบของผลงาน

Salvador Dali : Surrealism

ศิลปะแนวเซอร์เรียลลิสม์ มีความหมายว่า เหนือความจริง เพราะศิลปะแนวนี้ถ่ายทอดเรื่องราวเหนือธรรมชาติ ถ่ายทอดสิ่งที่อยู่ในความฝันออกมา ว่ากันว่า ความฝันนั้นเป็นสิ่งที่จริงแท้เสียยิ่งกว่าความจริง เป็นสุดยอดของความเป็นจริง เซอร์เรียลลิสม์ได้วิวัฒนาการมาจากพวกดาดาอิสซึมในเรื่องราวของการมองความจริงอันพิสดาร ศิลปินมองเห็นว่าโลกความเป็นจริงที่เห็นอยู่เป็นภาพมายาทั้งหมด (แต่กลับเห็นความฝันเป็นเรื่องจริง ออกจะสับสนอย่างไรไม่รู้) นี่เป็นการเคลื่อนไหวของศิลปะแบบหนึ่ง ที่มีความคิดพ้องตามทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์ ที่ว่า มนุษย์ทุกคนอยู่ภายใต้อิทธิพลของจิตไร้สำนึก ซึ่งเราฝังความอยากอันมิได้ชัดเถลเอาไว้ จนเกิดทำให้รู้สึกว่าการปาเถื่อนยังมีได้หายไปจากมนุษย์ หากแต่หลบอยู่ในส่วนลึกของจิตใจ งานเซอร์เรียลลิสม์มีความสำคัญอยู่ที่ การแสดงออกของจิตไร้สำนึกอย่างอิสระ-ปราศจากการควบคุมของเหตุผล มีความฝันและอารมณ์ จินตนาการ ค่อนข้างโน้มเอียงไปในทางกามวิสัย หลักการของเซอร์เรียลลิสม์คือ จินตนาการเป็นส่วนสำคัญของการแสดงออก จินตนาการคือจิตไร้สำนึก และจิตไร้สำนึกเป็นภาวะของความฝัน ที่มีขบวนการต่อเนื่องกันซึ่งนำไปสู่การสร้างสรรคงานศิลปะได้ สิ่งที่เราเห็นจากโลกภายนอกขณะตื่น เป็นเพียงปรากฏการณ์ทางการแทรกแซงความงามของพวกเขาคือความมหัศจรรย์ ความมหัศจรรย์เพียงอย่างเดียวที่สามารถสร้างศิลปะให้สมบูรณ์ได้ และยังให้ความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความหมายต่อความรู้สึกของมนุษย์

Branching Out: Tree Art by Naoko Ito

ศิลปิน Naoko นิวยอร์กเปลี่ยนกิ่งไม้เป็นงานศิลปะโดยเลี่ยมมันเป็นชิ้นเล็ก ๆ ใส่ไว้ในขวดนั้น
ซ็อนขวดเป็นรูปร่างเดิมของสาขา แสดงให้เห็นถึงการครอบงำธรรมชาติ

ภาพที่ 8 Branching Out: Tree

Jelena Sredanovi

เป็นศิลปินเซอร์เบีย โดดเด่น เน้นปรากฏการณ์ธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงพลังงานภาพของฉากจากธรรมชาติ น้ำและเล่นอากาศ Jelena Sredanovi ไขว้ภาพเมทริกซ์และกราฟิกอ่อนเสียดงให้เห็นถึงเสียงก้องของธรรมชาติ

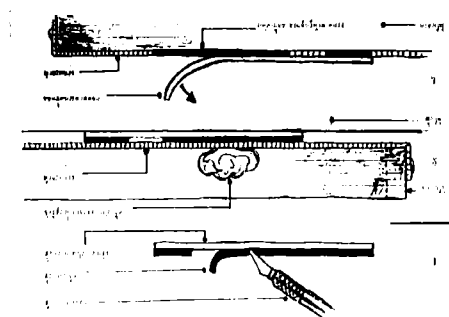

2.3 ข้อมูลสนับสนุนด้านเทคนิคของผลงาน

กรรมวิธีพิมพ์จากส่วนช่องฉลุของแม่พิมพ์

ในการพิมพ์จากส่วนช่องฉลุของแม่พิมพ์นั้น การทำวิธีที่ง่ายที่สุดวิธีหนึ่งได้แก่ การแกะรูภาพบนกระดาษ หรือวัสดุอื่นที่เป็นแผ่นบางแต่แข็งแรง แล้วนำไปพิมพ์ โดยการฝนสี การกลิ้งสี หรือการฝนสี ให้ผ่านทะลุช่องที่ฉลุออกไปติดบนกระดาษด้านล่าง

ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (silk-screen) เป็นกรรมวิธีพิมพ์จากส่วนช่องแม่พิมพ์ที่สามารถทำได้ประณีตซับซ้อนมากที่สุด การพิมพ์วิธีนี้ได้เกิดขึ้น เมื่อราว พ.ศ. 2440 แต่แรกนั้นใช้ในงานโฆษณา ชื่อของกรรมวิธีพิมพ์ตะแกรงไหม (silk-screen) มาจากผ้าไหม (silk) ที่มีรูตะแกรง(screen)ละเอียด ซึ่งเมื่อนำผ้านี้มาซึ่งเข้ากับกรอบไม้ ก็สามารถใช้เป็นพื้นรองให้กับแผ่นฉลุที่เป็นกระดาษแกะได้ โดยการทากาวติดแผ่นฉลุนี้เข้ากับผ้าไหม กรรมวิธีมูลฐานสำหรับการพิมพ์วิธีนี้ก็คือ รูตะแกรงเปิดของผ้าไหมจะปล่อยให้สีลอดออกไปได้ ในขณะที่แผ่นฉลุที่เป็นกระดาษนั้นจะปิดกั้นสีเอาไว้ ดังนั้น เราจึงสามารถสร้างรูปภาพด้วยการใช้กาวอุดปิดรูตะแกรงผ้าไหม หรือจะใช้วัสดุอื่นได้ตามความเหมาะสม การทำแผ่นฉลุนี้ง่ายๆ ก็คือการแกะแผ่นฉลุด้วยมีด วิธีการนี้ ศิลปินอาจใช้แผ่นแกะทำแม่พิมพ์ตะแกรงที่มีผลผลิตจำหน่ายทั่วไป ซึ่งเรียกกันว่า ฟิล์มแกะ หรือจะใช้กระดาษฉลุตามอย่างโบราณก็ได้ สำหรับผลงานที่มีความละเอียดและความแน่นอน นิยมใช้แผ่นฟิล์มแกะทำแม่พิมพ์ที่ประกอบไปด้วยเยื่อบางๆ ประกบหลังกับกระดาษส่วนใดจะพิมพ์สีก็จะตัดเยื่อบางๆ ส่วนนั้น แล้วลอกชั้นเยื่อออกปล่อยให้เยื่อบางๆที่เหลืออยู่บนกระดาษประกบหลัง เมื่อนำแผ่นแกะไปติดกับผ้าตะแกรงแล้ว ก็ลอกกระดาษประกบหลังออกไป ดังนั้น เยื่อบางๆ จึงปิดหน้าผ้าตะแกรงหมดยกเว้นส่วนที่จะทำการพิมพ์ให้สีลอดไปเท่านั้น แผ่นแกะแม่พิมพ์เหล่านี้ มีให้เลือกใช้งานได้หลายสี จึงทำได้ง่ายแก่การวางภาพให้ตรงตำแหน่งพิมพ์มากขึ้น ส่วนการจะนำแผ่นแกะนี้ไปติดแน่นกับผ้าตะแกรง สามารถทำได้ทั้งด้วยความร้อน และการใช้น้ำยาละลายชนิดพิเศษ มีวิธีการธรรมดาๆ อีกวิธีหนึ่งเรียกกันว่า “วิธีทำแม่พิมพ์ด้วยหมึกดำ ไขมันกับกาว” (TUSCHE-AND-GLUE METHOD) วิธีการนี้คล้ายกันกับการพิมพ์เทคนิคกักรดวิธีพื้นลอย วิธีการเริ่มด้วยการระบายเป็นรูปภาพบนแม่พิมพ์ผ้าตะแกรงด้วยหมึกดำ ไขมัน

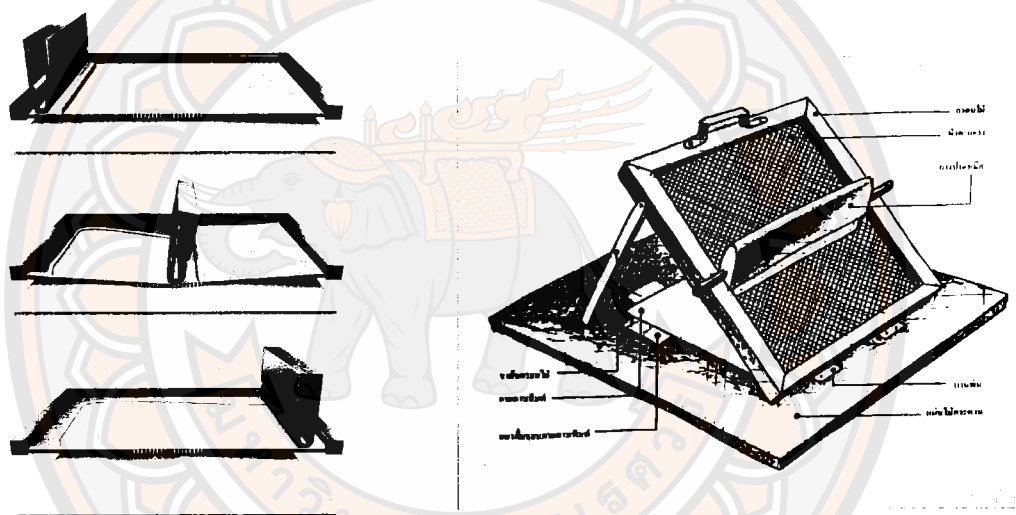
ด้วยน้ำมันก๊าด หรือจะใช้น้ำมันสนแทนก็ได้ ส่วนที่เป็นรูปภาพจะกลายเป็นช่องฉลุ ในขณะที่ส่วนอื่นๆจะถูกกาวอุดทึบไว้หมด หมึกดำไขมันนี้มีทั้งชนิดเหลวสำหรับใช้พู่กันระบายและชนิดแข็งเป็นแท่ง หากวาดภาพด้วยชนิดแท่ง ก็จะทำให้ได้ลักษณะของภาพพิมพ์ผ้าตะแกรงดูคล้ายกับภาพพิมพ์หินมากที่สุด

เราสามารถทำ แม่พิมพ์แผ่นฉลุด้วยวิธีการ

ถ่ายภาพเช่นกัน การทำแม่พิมพ์วิธีนี้ก็คือ วางฟิล์มถ่ายภาพค่าน้ำหนักตามจริง (POSITIVE)บน

แม่พิมพ์ตะแกรงใหม่ที่ทาขาวใสแล้ว โดยทั้งหมดแนบสนิทกันเป็นสุญญากาศภายในกรอบบังคับแสงที่ส่องผ่านส่วนที่โปร่งใสของฟิล์มขึ้นมา จะทำให้กาวส่วนที่ถูกแสงเกิดการแข็งตัวจับติดผ้าตะแกรงใหม่ แต่กาวส่วนที่ถูกส่วนมืดทึบของฟิล์มบังแสงไว้จะยังคงนิ่มอยู่ เมื่อนำแม่พิมพ์ตะแกรงใหม่นี้ไปแช่ในน้ำอุ่น กาวที่ยังนิ่มก็จะถูกล้างละลายออกไปหมด กลายเป็นภาพแผ่นฉลุบนแม่พิมพ์ผ้าตะแกรงอย่างเดียวกับการทำแผ่นฉลุวิธีอื่นนั่นเอง

การพิมพ์เทคนิคตะแกรงใหม่เริ่มด้วยการติดบานพับที่กรอบไม้(ที่ซึ่งผ้าตะแกรง) เข้ากับแผ่นไม้กระดานที่มีเนื้อที่กว้างกว่ากรอบไม้นั้นเล็กน้อย แล้ววางกระดาษพิมพ์ลงไปบนแผ่นกระดาษนั้น โดยมีแม่พิมพ์ผ้าตะแกรงวางทับบนอีกทีหนึ่ง ความชันเหลวของหมึกพิมพ์เป็นสิ่งสำคัญมาก คือจะต้องให้หมึกพิมพ์เหลวพอที่จะผ่านไปบนผิวของผ้าตะแกรงได้สะดวก แต่จะต้องไม่ให้หมึกพิมพ์เหลวมากเกินไปเพราะจะทำให้ชิ้นงานออกมาไม่คมและเลอะภาพได้

ภาพที่ 9 การสกรีนสีเทคนิค silk-screen

ป
NF
1938
นบ329๑
2555

16425264

สำนักหอสมุด

25 ต.ค. 2556

บทที่ 3

กระบวนการสร้างสรรค์ (Method of Creation)

แรงบันดาลใจ (Inspiration)

ธรรมชาติถูกทำลายโดยมนุษย์ที่สร้างผลเสียร้ายแรงต่อธรรมชาติ ซึ่งในปัจจุบันมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและสร้างความเสียหายให้กับธรรมชาติอย่างมากมาวมหาศาล เต็มไปด้วยสิ่งก่อสร้างและมลพิษ นอกจากจะทำลายธรรมชาติให้เกิดความเสียหายแล้วนั้น ยังมีอำนาจในการจำกัดพื้นที่ของธรรมชาติให้ลดน้อยลง ทั้งที่ความจริงแล้วธรรมชาติมีคุณประโยชน์มากมายต่อมนุษย์และมนุษย์ควรจะต้องดำรงอยู่กับธรรมชาติอย่างกลมกลืน ปรากฏการณ์เหล่านี้ ทำให้ข้าพเจ้าตระหนักเห็นถึงคุณค่าของธรรมชาติ ที่ควรรักษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้ชีวิตของมนุษย์ในภายภาคหน้า

แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน (Concept of Work)

ในการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้านั้น ประกอบด้วยสิ่งที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ป่าไม้ และสัตว์ป่าต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในป่าประเทศไทย ที่กำลังลดน้อยลงและสัตว์บางชนิดเกือบจะสูญพันธุ์ ถ้ายทอดภาพต้นไม้ป่าไม้ ที่ถูกผลกระทบจาก สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง สะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของโลกที่ก่อให้เกิดความเสียหายกับธรรมชาติ

ข้าพเจ้าเกิดความสนใจและประทับใจในป่าไม้ ภูเขา ในธรรมชาติ ตั้งแต่วัยเด็กข้าพเจ้าได้ใช้ชีวิตและเติบโตมากับธรรมชาติ จึงได้สังเกตเห็นถึงความเปลี่ยนแปลง และเห็นถึงความงดงามของธรรมชาติในแต่ละฤดูกาล รวมทั้งข้าพเจ้ายังเห็นการเจริญเติบโต แตกกิ่งก้านใบของต้นไม้ ดอกไม้ ซึ่งให้ความรู้สึกมีชีวิตชีวา มีความอุดมสมบูรณ์ และความพอดี ธรรมชาติมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสัตว์ต่างๆ รวมถึงยังเป็นที่พักทางจิตใจและทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการดำรงอยู่ในอดีตมนุษย์สามารถดำรงอยู่กับธรรมชาติโดยพึ่งพาอาศัยกัน แต่ในปัจจุบันโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่พัฒนาส่งผลให้ เกิดสิ่งต่างๆมากมายที่ทำลายสภาพแวดล้อมมากขึ้นและรวมทั้ง สิ่งที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้นเพียงเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ตอบสนองความต้องการของตนเองด้วยการรุกราน และทำลายป่า ภูเขา แม่น้ำ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อธรรมชาติ อันเป็นสาเหตุที่ทำให้สัตว์ป่าไร้ที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลง เมื่อธรรมชาติมีความแปรปรวน เกิดความเสื่อมโทรมทำให้เกิดภัยพิบัติธรรมชาติที่ทวีความร้ายแรง ซึ่งภัยพิบัติเหล่านี้ก็เกิดจากมือของมนุษย์ที่ทำลายธรรมชาติ สุดท้ายสิ่งเหล่านั้น ก็จะย้อนกลับมาทำลายมนุษย์เอง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและการปลูกจิตสำนึกมนุษย์ให้ใส่ใจและรักษาเยียวยาธรรมชาติให้มากขึ้นและควรใช้ชีวิตให้สัมพันธ์กับธรรมชาติเช่นเมื่อในอดีต

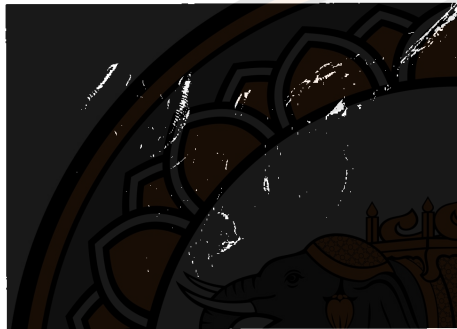
การพัฒนาแรงบันดาลใจและแนวคิดสู่รูปแบบการแสดงออกในการสร้างสรรค์ (Development of Inspiration and Concept of Work)

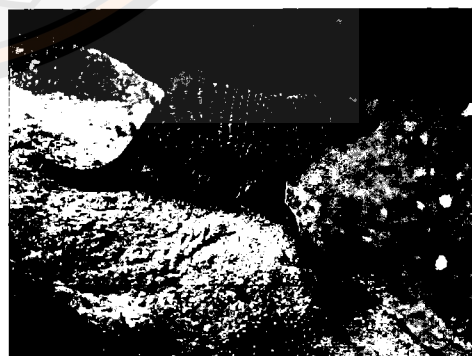
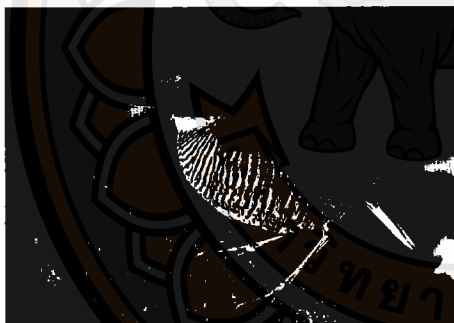
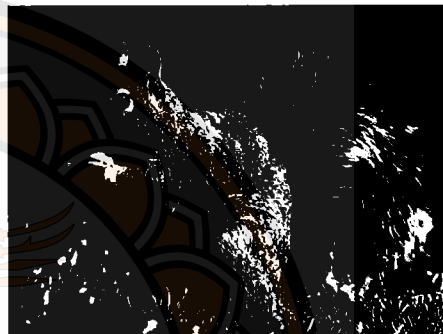
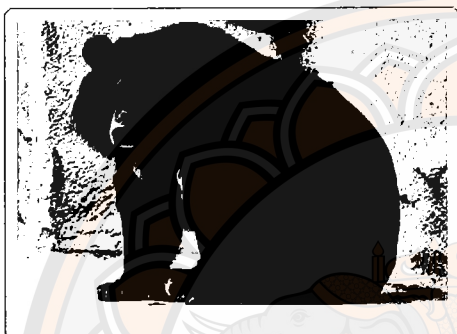
จากแรงบันดาลใจและแนวความคิด ในการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติที่อยู่ ในความทรงจำของข้าพเจ้า จากการมองเห็นการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติที่เปลี่ยนไป การลด จำนวนลงของป่าไม้ และสัตว์ป่ามากมาย ข้าพเจ้าจึงเลือกใช้ฟอร์มต้นไม้ และฟอร์มสัตว์ป่า ที่สื่อถึง ธรรมชาติ โทนสีที่ใช้เป็นสีโทนเย็นที่สื่อถึงความ มีชีวิต การเจริญเติบโต ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ใช้รูปร่าง งามของกิ่งไม้ต้นไม้แสดงให้เห็นถึงภาพที่เลื่อนกลาง จากความทรงจำในวัยเด็กที่ป่ามีความอุดมสมบูรณ์ และใช้โทนร้อนเพื่อสื่อถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงที่มีความแห้งแล้งและป่าไม้ลดจำนวนลง เพื่อสื่อถึง ป่าในปัจจุบัน รูปทรงที่ใช้ก็เป็นสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในป่าไม้ของไทย และสัตว์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์เพื่อให้ เห็นถึงคุณค่าของสัตว์ป่า ที่เป็นสิ่งสำคัญในระบบนิเวศของป่าไม้ ต้องการให้เห็นถึงความงามของป่าไม้ สัตว์ป่า ในอดีตจนถึงความเสียหายของป่าในปัจจุบัน

กระบวนการสร้างสรรค์ (Technique)

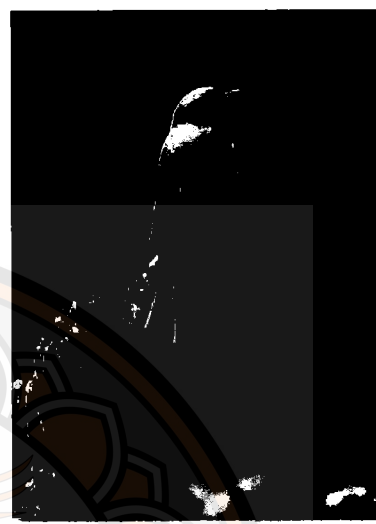
- กำหนดเรื่องที่เราสนใจและสืบหาข้อมูล
- เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ และภาพถ่ายต่างๆเกี่ยวกับ ธรรมชาติ ต้นไม้ สัตว์ป่า สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ในหลายๆลักษณะทั้งในด้านลบและบวก ไม่ว่าจะ จากมือมนุษย์หรือธรรมชาติก็ตาม
- ทำการ skech (สเก็ต) แบบร่างในทาง 2 มิติจนสมบูรณ์
- ขั้นตอนปฏิบัติงาน กำหนดขอบเขตรูปแบบของงานและวางแผน
- ลงมือปฏิบัติผลงานจริงจนเสร็จสมบูรณ์

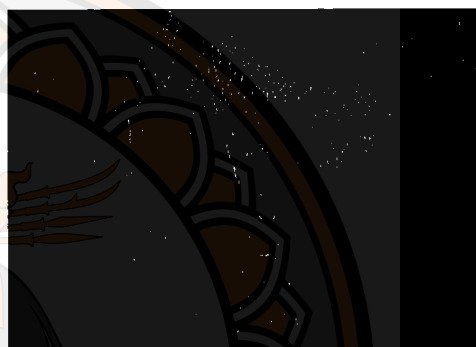
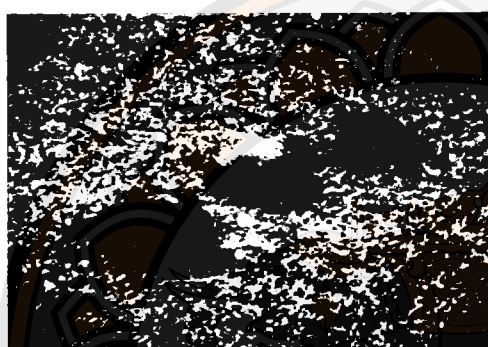
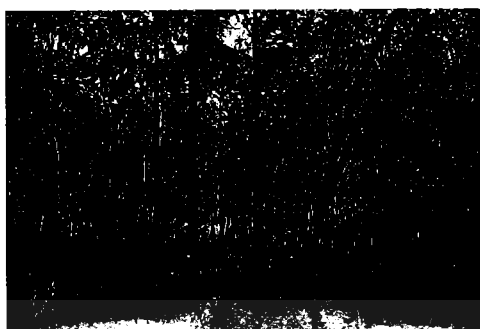
3.4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติและภาพสัตว์ป่าในประเทศไทย

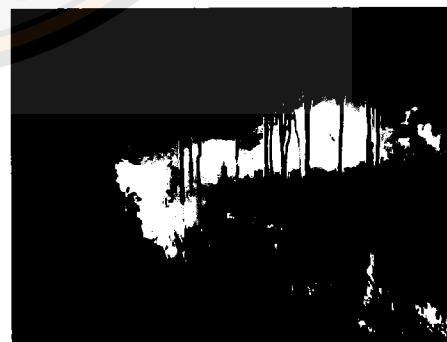
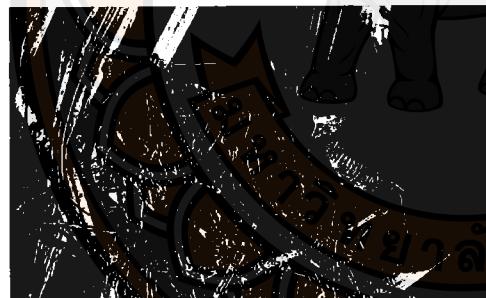
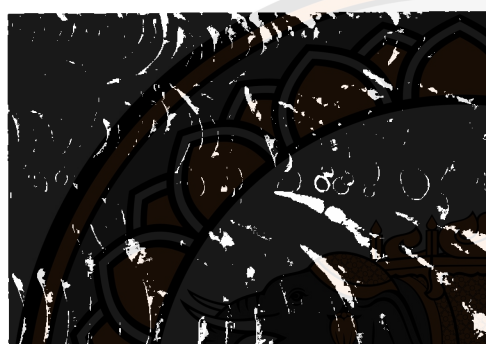
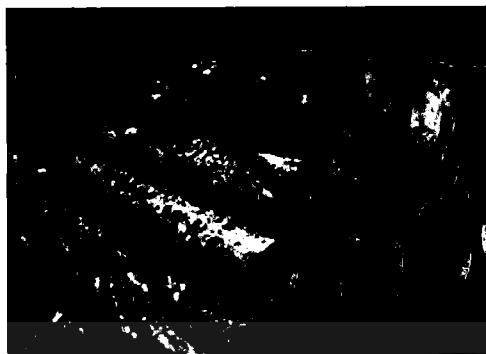

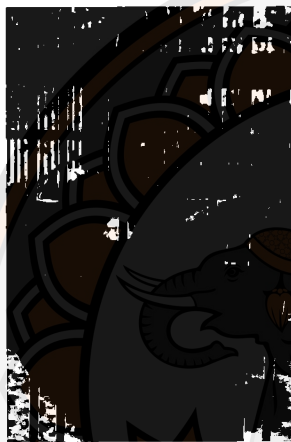
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสัตว์ป่าที่ถูกทำลาย

3.4.2 สร้างภาพร่าง

ภาพร่างชุดที่ 1

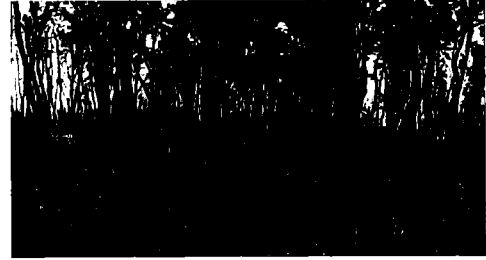
ในชุดที่ 1 นั้นจะใช้ฟอร์มของสัตว์ที่อาศัยในป่า นกเงือก สมัน และ ช้าง เพื่อสื่อถึงสิ่งมีชีวิตที่กำลังจะสูญพันธุ์ และอาศัยอยู่ตามธรรมชาติโดยแท้จริง เทคนิคที่ใช้ paper block, woodcut และ silk-screen ขนาด 60 X 85 เซนติเมตร

ภาพร่างชุดที่ 2

ในชุดที่ 2 ใช้โทนร้อนเพื่อสื่อถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงที่มีความแห้งแล้งและป่าไม้ลดจำนวนลง ภาพของสัตว์ที่ตายเพื่อสื่อถึงการสูญเสียชีวิต เทคนิคที่ใช้ paper block, woodcut และ silk-screen ขนาด 60 X 80 เซนติเมตร

ภาพร่างชุดที่ 3

ในชุดที่ 3 ใช้บรรยากาศของป่าที่ถูกล้อมด้วยไฟไหม้ทำลายและผลร้ายแรงตามมา ไม่ว่าจะจากมนุษย์ หรือจากภัยธรรมชาติ โดยแสดงด้วยภาพสัตว์ที่นอนตายให้เห็นเพียงดวง วิญญาณซึ่งสื่อถึงความไม่มีตัวตนและไม่สามารถสัมผัสได้ที่แสดงให้เห็นถึงความสูญเสียของ ธรรมชาติ โดยผ่านเทคนิค collograph, paper block, woodcut และ silk-screen ขนาด 70X100 เซนติเมตร

3.4.3. เครื่องมือ

เทคนิค silk-screen

- กระดาษ	- บล็อกสกรีน
- ยางปาด	- รางปาดกาวอัด
- กาวอัด	- น้ำยาไวแสง
- สีสำหรับ silk-screen สีน้ำ (สีจม)	- ผงคอลลอรีน
- ทินเนอร์	- ฟองน้ำ

เทคนิค woodcut

- กระดาษไม้	- เครื่องมือแกะ woodcut
- สีพิมพ์ woodcut	- ลูกกลิ้ง
- เกียง	- น้ำมันสน

เทคนิค paper block

- กระดาษ	- สีภาพพิมพ์
- เกียง	- ลูกกลิ้ง

เทคนิค collograph

- เศษใบไม้	- กระดาษ
- กาว	- สีพลาสติกสีขาว
- แล็คเกอร์	- สีภาพพิมพ์

3.4.4 ปฏิบัติงานผลงานทดลองและพัฒนาการในการสร้างสรรค์ (Experimental Works and Development)

3.4.4.1 งานชุดที่ 1

ชิ้นที่ 1 ใช้ฟอร์มของสมัน ทำ background โดยใช้เทคนิค paper block และในฟอร์มรูปสมันนั้น เป็นฟอร์มของลูกสมันอยู่กลางทุ่งหญ้า โดยใช้เทคนิค silk-screen

- ขนาด 60 X 85 เซนติเมตร
- ชื่อ Memories from nature (1/1)

ชั้นที่ 2 ใช้ฟอร์มของนกเงือก ทำ background โดยใช้เทคนิค paper block และในฟอร์มรูปนกเงือก นั้นเป็นฟอร์มของนกเงือกกำลังบินกลับรัง โดยใช้เทคนิค silk-screen

- ขนาด 60 X 85 เซนติเมตร
- ชื่อ Memories from nature (1/2)

ชั้นที่ 3 ใช้ฟอร์มของช้าง ทำ background โดยใช้เทคนิค paper block และในฟอร์มรูปร่างนั้นเป็น
ฟอร์มของช้างกำลังออกหากิน โดยใช้เทคนิค silk-screen

- ขนาด 60 X 85 เซนติเมตร
- ชื่อ Memories from nature (1/3)

3.4.4.2 งานชุดที่ 2

ขั้นตอนที่ 1 เริ่มจากการทำ background โดยใช้เทคนิค paper block

ขั้นตอนที่ 2 จากนั้นเริ่มการแกะเทคนิค woodcut เป็นฟอร์มภูเขาและทิวทัศน์ พิมพ์สี woodcut ทำวิธีการนี้หลายครั้งและหลายขั้นตอน

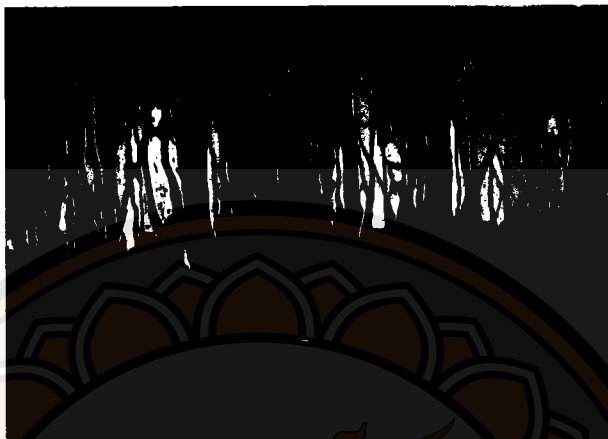
ขั้นตอนที่ 3 เริ่มจากการทำเทคนิคเป็น silk-screen เป็นต้นไม้ และคัดฟอร์มของทิวทัศน์โดยใช้เทคนิค silk-screen จนเสร็จสมบูรณ์

- ขนาด 60 X 80 เซนติเมตร
- ชื่อ Memories from nature (2/1)

3.4.4.3 งานชุดที่ 3

ชิ้นที่1

ขั้นตอนที่ 1 เริ่มจากการทำ background โดยใช้เทคนิค paper block

ขั้นตอนที่ 2 จากนั้นเริ่มลงมือแกะเทคนิค woodcut เป็นฟอร์มต้นไม้โดยการไล่แกะตามน้ำหนักใกล้ไกลทำด้วยวิธีการนี้หลายครั้งและหลายขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 3 ใช้เทคนิคการ silk-screen ในส่วนวิญญานของกวาง โดยใช้เทคนิค silk-screen จนเสร็จสมบูรณ์

- ขนาด 70X100 เซนติเมตร
- ชื่อ Memories from nature (3/1)

ขั้นที่ 2

ขั้นตอนที่ 1 เริ่มการทำ background ในส่วนพื้นโดยใช้เทคนิค collograph
 ขั้นตอนที่ 2 จากนั้นลงมือทำ background ในส่วนพื้นหลังทั้งหมดโดยใช้เทคนิค paper block

ขั้นตอนที่ 3 เริ่มลงมือการแกะด้วยเทคนิค woodcut ตามน้ำหนักและพิมพ์สีตามที่ได้วางแผนไว้และ
 ทำวิธีการนี้หลายครั้งและหลายขั้นตอนทำซ้ำอย่างนี้จนเสร็จสมบูรณ์

- ขนาด 70X100 เซนติเมตร
- ชื่อ Memories from nature (3/2)

บทที่ 4

ผลงานทดลองและพัฒนาการในการสร้างสรรค์

(Experimental Works and Development)

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ของข้าพเจ้านี้ได้ใช้งานศิลปกรรมเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดมุมมอง เกี่ยวกับธรรมชาติที่ถูกทำลาย โดยนำเสนอผ่านในรูปแบบผลงานทางเทคนิคภาพพิมพ์ ผลงานศิลปนิพนธ์ของข้าพเจ้านั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะเวลาสำคัญคือ ผลงานช่วงแรก ผลงานช่วงก่อนศิลปนิพนธ์ และผลงานศิลปนิพนธ์ ซึ่งมีการพัฒนาเทคนิคการนำเสนอ รูปแบบ รวมถึงวัสดุที่ใช้ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระแต่ละช่วง แต่ละชิ้นงานและมีการพัฒนาขึ้นและแก้ไขอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

ผลงานการสร้างสรรค์ช่วงแรก

ผลงานของข้าพเจ้าในระยะแรก เป็นการเรียนรู้เทคนิคภาพพิมพ์ต่างๆ เพื่อทดลองการสร้างสรรค์งานตามหัวข้อที่ข้าพเจ้าได้สนใจและเป็นผู้กำหนดทิศทางการสร้างสรรค์ชิ้นงานขึ้นมาและทดลองแก้ไขเพื่อให้ผลของชิ้นงานออกมาตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ให้มากที่สุด

หัวข้อที่ 1 จินตนาการจากธรรมชาติ

- เทคนิคที่ใช้ woodcut และ silk-screen
- ขนาด 30 X 42 เซนติเมตร

หัวข้อที่ 2 โลกจินตนาการวัยเด็ก

- เทคนิคที่ใช้ woodcut และ silk-screen
- ขนาด 30 X 42 เซนติเมตร

หัวข้อที่ 3 สภาวะแวดล้อมและผลกระทบต่อโลกปัจจุบัน

- เทคนิคที่ใช้ woodcut และ silk-screen
- ขนาด 60 X 80 เซนติเมตร

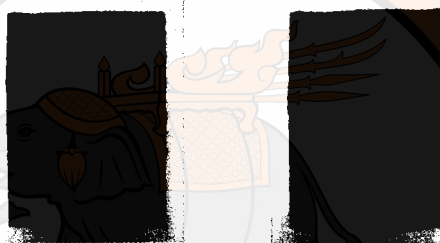
หัวข้อที่ 4 โลกแห่งจินตนาการใต้ท้องทะเล

- เทคนิคที่ใช้ woodcut และ silk-screen
- ขนาด 30 X 42 เซนติเมตร / 1 ชิ้น

ผลงานช่วงก่อนศิลปะนิพนธ์

ผลงานของข้าพเจ้าในช่วงหลังนี้ได้เปลี่ยนแนวความคิดมาเป็นเรื่องความทรงจำจากธรรมชาติ พุดถึงเรื่องราวของธรรมชาติที่ถูกทำลาย โดยใช้เทคนิคทางภาพพิมพ์ เทคนิค silk-screen เป็นหลัก ต่อมาได้มีการนำเทคนิค woodcut เข้ามาผสมเพื่อให้เกิดความมีมิติมากขึ้น

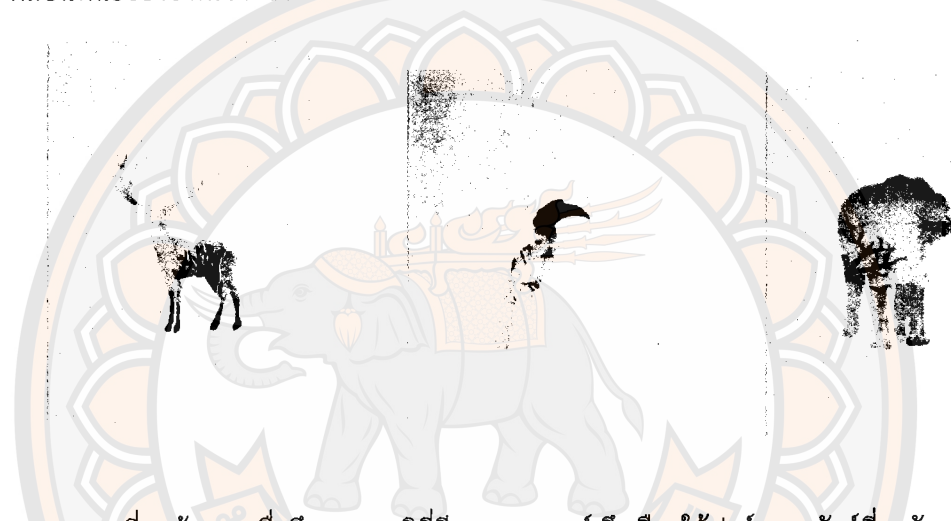

ใช้โทนร้อนเพื่อสื่อถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงที่มีความแห้งแล้งและป่าไม้ลดจำนวนลง เพื่อสื่อถึงป่าในปัจจุบันเทคนิคที่ใช้ silk-screen

ใช้บรรยากาศของป่าที่ถูกอัคคีภัยรุกราม ไม่ว่าจะจากมนุษย์ หรือจากภัยธรรมชาติ ใช้สัตว์ที่นอนตายให้เห็นเพียงดวงวิญญาณซึ่งสื่อถึงความไม่มีตัวตนและไม่สามารถสัมผัสได้ที่แสดงให้เห็นถึงความสูญเสียของธรรมชาติ

ช่วงศิลปนิพนธ์จึงพัฒนามาใช้เทคนิค woodcut เป็นหลักเพราะงานดูมีมิติ เกิด effect ตามที่ต้องการ และนำเทคนิค silk-screen และ paper block เข้ามาช่วย ดังกล่าวข้างต้นเป็นการพัฒนาผลงานศิลปกรรมอย่างต่อเนื่อง และในการทดลองทำศิลปกรรม ระหว่างช่วงก่อนศิลปนิพนธ์หลายชิ้นที่ผ่านมา ได้มีการจัดการ กระบวนการ และปัญหาที่แตกต่างกันไป ถึงแม้จะมีหลายชิ้นที่ไม่สามารถตอบโจทย์เกี่ยวกับแนวคิดได้ แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าได้พบแนวทางใหม่ ในการพัฒนาชิ้นงานศิลปนิพนธ์ และแก้ไขปัญหาดังกล่าวจนสามารถถ่ายทอดแนวความคิดผ่านชิ้นงาน ศิลปกรรมได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ รวมถึงได้รับคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะจากอาจารย์ ที่ปรึกษาหลายท่าน ที่ช่วยการสร้างสรรค์ผลงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไปพร้อมกับการพัฒนาชิ้นงานไปสู่ผลงานช่วงศิลปนิพนธ์ของข้าพเจ้าต่อไป

ผลงานชุดที่ 1 ต้องการสื่อถึงธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ จึงเลือกใช้ฟอร์มของสัตว์ที่อาศัยอยู่ในป่าอย่างแท้จริง เช่น กวาง นกเงือก ช้าง เทคนิคที่ใช้เป็น paper block และ silk-screen

ผลงานชุดที่ 2 ใช้สีโทนร้อนเพื่อนสะท้อนถึงบรรยากาศที่แปรปรวน ป่าเขาที่มีต้นไม้ตาย โดยใช้ภาพของกวางตาย เพื่อสื่อถึงการสูญเสียของธรรมชาติที่ลดน้อยลง และใกล้จะหมดไปเทคนิคที่ใช้ paper block, woodcut และ silk-screen

ผลงานชุดที่ 3 ชั้นที่ 1 ใช้สีโทนร้อนเพื่อสื่อถึงไฟไหม้ป่า สิ่งที่ทำลายธรรมชาติอย่างร้ายแรง ช้างเป็นตัวแทนของสัตว์ป่าในไทยที่มีความสำคัญ สะท้อนถึงสถานะของธรรมชาติในไทยที่ถูกทำลายและกำลังจะหมดไป เทคนิคที่ใช้ collograph, paper block และ woodcut

ชั้นที่ 2 ใช้สีโทนร้อนป่าไม้ที่กำลังถูกไฟไหม้และกำลังล้ม พังสลาย โดยใช้ภาพของกวางตายเพื่อสื่อถึงธรรมชาติที่ล้มตาย และวิญญาณของกวางที่สื่อถึงสิ่งที่เป็นเพียงสิ่งที่เคยมีแต่ได้สูญหายไปแล้ว เพื่อสะท้อนถึงธรรมชาติที่เป็นแหล่งพึ่งพิงของมนุษย์ ให้เห็นคุณค่าและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างกลมกลืน เทคนิคที่ใช้ paper block, woodcut และ silk-screen

บทที่ 5

บทสรุป (Conclusion)

ผลงานศิลปนิพนธ์เรื่อง ความทรงจำจากธรรมชาติเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวของธรรมชาติที่ถูกทำลาย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงภาพความเสียหายของธรรมชาติ ความเสื่อมโทรมและกำลังจะหมดไป การทำลายป่าทำให้ธรรมชาติเกิดการแปรปรวน ภัยธรรมชาติอันเหตุสิ่งเหล่านี้ล้วนมาจากการกระทำของมนุษย์ โดยผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้นำเสนอเนื้อหาของธรรมชาติผ่านกระบวนการทางศิลปะภาพพิมพ์ ซึ่งเป็นวิชาเอกของข้าพเจ้า โดยข้าพเจ้าเลือกใช้เทคนิคภาพพิมพ์ woodcut ,silk-screen และ paper block ในการนำเสนอผลงาน เนื่องจากข้าพเจ้าเห็นว่าเทคนิคนี้ให้ผลของงานออกมาได้เหมาะสมและตรงตามเป้าหมายที่ได้วางไว้และรูปแบบค่อนข้างเหมือนจริง และสื่อความหมายออกมาได้สมบูรณ์มากที่สุด

เรื่องราวที่ปรากฏภายในตัวผลงาน ข้าพเจ้าได้มุมมอง แนวคิด มาจากธรรมชาติที่อยู่ในความทรงจำในวัยเด็กและเกิดจากการสังเกตเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและการลดลงของธรรมชาติในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อจิตใจ ธรรมชาติบางสิ่งที่กำลังจะหมด ธรรมชาติสิ่งที่เป็นแหล่งพึ่งพิงให้กับมนุษย์ สิ่งที่ถูกทำลายไปแล้วไม่สามารถสร้างกลับมาให้เป็นแบบเดิมได้ สิ่งเหล่านี้เป็นที่มาของการถ่ายทอดการสร้างสรรคผลงาน ซึ่งแฝงความหมายของการนำเสนอ โดยบอกเรื่องราวจากภาพของธรรมชาติที่สะท้อนออกมาจากมุมมองของข้าพเจ้า

หลังจากที่ข้าพเจ้าได้ทดลองสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์เรื่องความทรงจำจากธรรมชาติเพื่อนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติที่ถูกทำลายจนเสียหาย ตามที่ข้าพเจ้าได้กำหนดขอบเขตของโครงการไว้ มาได้ระยะเวลาหนึ่ง ข้าพเจ้าได้พบปัญหาในการสร้างสรรค์หลายประการ ผลเช่นเทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม(silk-screen) ยังไม่สามารถสนับสนุนทางเทคนิคได้อย่างสมบูรณ์และไม่แสดงถึงอารมณ์ที่ข้าพเจ้าต้องการได้อย่างชัดเจน จึงเพิ่มเติมเทคนิคภาพพิมพ์แบบอื่นเข้าไปและหาเทคนิคผสมบางอย่างเข้าไปใช้ด้วย อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลาในการสร้างสรรค์งาน ข้าพเจ้าได้เกิดพัฒนาการทางด้านทักษะ การหามุมมองที่น่าสนใจ และการแก้ไขปัญหาในส่วนต่างๆ และถ่ายทอดออกมาตามจุดมุ่งหมายของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าหวังว่าศิลปนิพนธ์ชุดนี้จะสามารถช่วยกระตุ้นเตือนให้มนุษย์หันกลับมาสร้างธรรมชาติให้เพิ่มมากขึ้นและช่วยกันดูแลรักษา ให้คงอยู่สืบไปตราบนานเท่านาน

ข้อเสนอแนะ

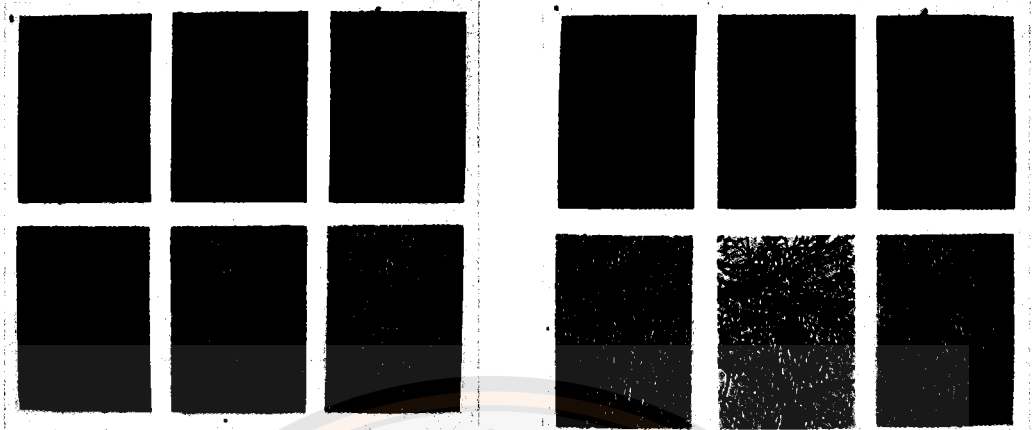
- 1.ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติยิ่งขึ้น
2. มีการรณรงค์การปลูกป่า เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยให้มากขึ้นอย่างจริงจัง
3. ควรมีบทลงโทษที่ร้ายแรงต่อผู้ที่ตัดไม้ทำลายป่า รวมถึงผู้ค้าสัตว์ป่าอย่างเคร่งครัด

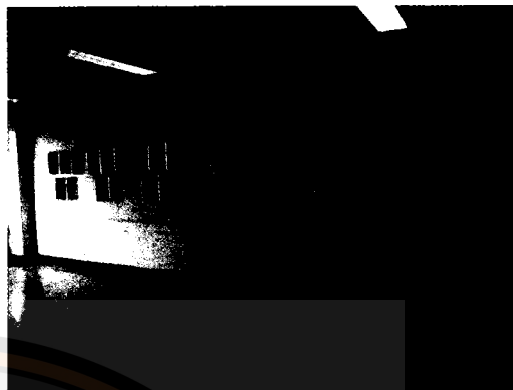
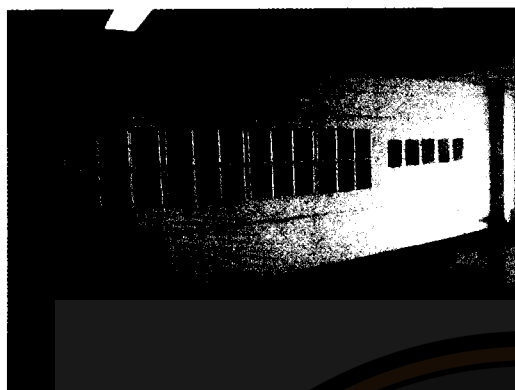

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชบัณฑิตยสถาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมประเภทหนังสือ

กำจร สุนพงษ์ศรีประวัติศาสตร์ศิลปะจีน.(พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.(2536)

เหล่าจื่อ. เต๋า. (พิมพ์ครั้งที่1) . กรุงเทพฯ:อักษรสยามการพิมพ์.(2516)

อัศนีย์ ชูอรุณ. ความรู้เกี่ยวกับศิลปะภาพพิมพ์ (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.(2532)

อัศนีย์ ชูอรุณ. ภาพพิมพ์เบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.(2527)

อู่แก้ว ประกอบไวทยกิจ บีเวอร์ .บรรณานุกรมสื่อออนไลน์(2531)

บรรณานุกรมสื่อออนไลน์

ไลฟ์สไตล์-สาระพัน. (3 พฤษภาคม 2555). ศาสนาเต๋า: แนวคิดและหลักคำสอนที่สำคัญ. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2555, จาก http://pr-howdy.blogspot.com/2011/03/blog-post_24.html.

